

Nép-gyógyszer!

1881 óta a kitűnő szer a szenvedő közönség részéről élénk keresletnek örvend a folyton emelkedő tudakozódás eléggé bizonyítja a gyógyszer jelentőségét. E szer készítése szigorúan tudományos alapon nyugszik (20 évi gyakorlat tanulmánya és tapasztalat) miután az egyes hatékony anyagok e szerint helyes mértékben keverve vannak össze, hogy az e kiválóan szerencsés összetétel folytán mindazon betegségeknek jónak bizonyult, melyek általában gyengeséget és lesoványodást okoznak maguk után, kiváltképpen pedig: a tüdő-, mell- és légcsőszervi bajok minden fokozatában, hosszantartó köhögés és rekedtség, nehézség, vérszegénység (sápadt) stb. stb. Rendkívül táperősítő, könnyen emészthető és a gyomorra nézve erősítő hatással bír, így a szer már sok száz esetben igen jó hatással alkalmazható emésztési gyengeségnél, gyomorhurut, gyomorfelesülés- és gyomorfuvaroknál, lesoványodott, gyenge gyermekekre jó hatás, az idegrendszer szétbomlásánál stb. stb., valamint mindenütt, hol a test szesz- és erőteljes lapulása szükségesnek látszik. E szer jó hatást mindenki által szívesen bevettetik.

Egy egész eredeti doboz az ára, mely felnőtteknek elég 12. gyermekeknek pedig 24 napra, használati utasítással együtt 4 frt; egy próba-doboz, mely elég 6. illetve 12 napra, 2 frt.

Szállítás kiegészítő vagy utóvét mellett Stenner Frigyes orvosi gyógyszerháza által, Brassóban.

Raktárak: Török József gyógyszerháza Budapest: Soltz R., Pozsonyban: Terezy J., Temesvár: Diehl G., Szekesfehervár: David J., Eszék: Kúth J., Veszprém: Jaskovics H. Zárkában: David J., Eszék: Kúth J., Veszprém: Jaskovics H.

Készítő és elismert író: T. Stenner Frigyes gyógyszerész urnak, Brassóban. Budapest, 1884 decz. 13. Növekedő gyengeségekkel, magas korom mellett, az én nép-gyógyszere nekem nagyon jót tett; kérek postát utóvét mellett még egy dobozát. — Tisztelettel Gyarmathy György, Kalvin-tér, I. 1. sz.

KWIZDA KÖSZVÉNY-FOLYADÉKJA

évek óta kipróbált, jeles szer

köszvény, csúsz és idegbántalmak ellen.

Jelesnek bizonyul ficzomodások, az izmok és idegek feszültsége, véraláfutások, zúzódások, a bőr érzéketlensége, továbbá helyi görcsök (lábikragörcs), idegfájás, s kötelek után származott daganatok ellen; főként erősítő szer nagyobb fáradságok, gyaloglások, stb. előtt és után, valamint előhaladott aggkorban beállott gyengeségeknek.

Valódi minőségben a következő cégeknek: Budapest: Stenner Frigyes, Török József gyógyszer. király-utca, Strobentz testv., Thallmayer A. és Seitz, Pillich F. (kerespi udvar); Kochmeister Frigyes utóda, Altvirth József gyógyszer.

Fő letét: KWIZDA FERENCZ JANOS kertületi gyógyszer. és es. k. udv. szállítónál Kornsburgban.

Egy üveggel 1 frt o. é.

Ezen kívül a koronaországok majd minden gyógyszerházában vannak letétek, melyek a vidéki lapok által időnként közönségre hoztatnak. Szíves megfigyelésül. E készítmény vételénél kérjük a t. közönséget, mindig Kwizda köszvény-folyadékát kérni és arra figyelni, hogy ép úgy minden üveg, valamint a carton is a fennebbi védjeggyel van-e ellátva.

KARÁCSONYI AJÁNDEKOK.

Ifj. Nagel Ottó könyvkereskedésében

Budapest, múzeum-körút, a nemz. színház bérházában, kapható:

Képeskönyvek 2-3 éves gyermekeknek.

Képes versek a kisiskolák számára. Elpusztíthatatlan színes képekkel. Ára 1 forint 60 krajczár. — **Kisiskolák világa.** Nagy, elpusztíthatatlan képeskönyv színes képekkel a szemléleti oktatásra. Ára 2 frt 60 krajczár.

4-6 éves gyermekeknek.

Képes abo és verses könyv, írta Lajos bácsi. Képes versek, színes képekkel. Ára 1 frt. — **Képek a szemléleti oktatásra,** a kisiskolák világa, írta Lajos bácsi. Színes képekkel. Ára 2 frt. — **Gyermekek öröme,** képes könyv sok vers és színes képpel. Ára 1 frt 20 kr. — **Gyermekek mulatása,** képes könyv színes képekkel és olvasmányokkal. Ára 1 frt 20 kr. — **Gyermekek kertje,** Dalok, szavaltások és társasjátékok kis gyermekek számára. Ára 1 frt 20 kr. — **Kedves könyvem,** mesék és versek kis gyermekek számára. Ára 1 frt 20 kr. — **Erősség,** Gyermekmesék színes képekkel. Csomagolt. 60 kr. — **Walter,** Regény, rövid mesék és elbeszélések kis fiúk és lányok számára. Színes kép és fametszetekkel, csinos kötés. Ára 1 frt 20 kr. — **Dalok,** írta Lukács Pál. Ára csinos piros kötés, 40 kr. — **Kis pajtások könyve,** a kisfiúk számára. Színes képek és olvasmányok, írta Bolgár (Edllyi) bácsi. Ára fürtve 30 krajczár.

7-10 éves gyermekeknek.

Tündérmesék, elmesélt Tóth bácsi. Kedvelt tündérmesék válogatott gyűjteménye. Nagy színes képekkel. Ára 1 frt 20 kr. — **Kalcsa.** Igaz történetek és mesék. Az ifjúság számára a legjellegesebb kitalált történetek. Ára 1 frt 20 kr. — **18 színes képpel és 18 színes fametszet.** Ára csinos kötésben 1 frt 40 kr. — **Tündérvilág,** legszebb, legújabb tündérmesék és elbeszélések gyűjteménye, kis és nagy gyermekek számára összeállította Kalcsa Rósa, sok fametszettel és 18 színes képpel. Ára csinos kötésben 1 frt 40 kr. — **Aranyos történetek** 3 frt 20 kr. — **Rita mesék.** Népmesék és elbeszélések gyermekek számára, írta Fajta Hentler Mária. Színes képek és fametszetekkel, csinos kötés. Ára 1 frt 20 kr. — **Kis pajtások könyve,** a kisfiúk számára. Színes képek és olvasmányok, írta Bolgár (Edllyi) bácsi. Ára fürtve 30 krajczár.

12-14 éves gyermekeknek.

A nagy világ. Mulatózó és ismeretterjesztő olvasmányok földrajzi és természetismereti alapon. Sok fametszettel. Ára kemény csinos kötésben 1 frt 20 kr. — **Sándi Fúrás keleti tündérmesék.** Az arab és török regények gyűjteménye, a legújabb kitalált történetek gyűjteménye, 60 színes képpel, díszes kötés, Ára 2 frt. — **Dalok,** írta Lukács Pál. (Ujdonosság.) Utazás a magas Földtől a tengerig, írta Vajda Viktor. Francia eredeti fametszettel, csinos kötésben. Ára 2 forint 40 krajczár.

Serdülő koroknak.

A magyar nemzet képes története. (Uj kiállítás.) Népszerű hazai történelem, írta Bodon József és Székely János. Nagyszámú (alban) alakos és természetrajzi harminchét oldalas történet, katonai vitézséget, csata-leírásokat, arányos és híres történelmi képeket és ábrákat tartalmazó képeskönyv. A két vastag kötet, fekete alapzattal, csinosan kötött, a magyar nyelvű kiadásban, 12 forint.

Felnőtteknek.

Magyar általános levelező és házi titkár. Gyakorlati útmutató a köztisztviselők előforduló esetei és más levelek, levelezési és üzleti foglalkozások és folyamatainak helyes szerkesztésére, számos példával felvilágosítva, szerkesztette Kőrösi Alajos. Ára díszes vászonkötésben 1 frt 20.

Egyetemes REGÉNYTÁR

a legújabb és legjellegesebb külföldi és eredeti magyar regények gyűjteménye. Egy-egy kötet ára díszesen bekötve 50 kr. vidékre bérmentesen küldve 5 krallel. Előfizetés ára postán való bérmentes küldéssel

5 kötetre 2 frt 50 kr.
10 kötetre 5 frt 50 kr.
15 kötetre 7 frt 50 kr.
20 kötetre 10 frt.

Havonként egy teljes regény jelenik meg, ha 2 kötetből áll a regény, a második kötet mindig a hónap közepén adatik ki.

Eddig megjelent:

I. és II. köt. **Onet György:**

„A bánya” című új regény.

III. köt. **Mikszáth Kálmán:**

„A lohinai fű” új elbeszélés és **Witten Oskár:**

„Egy éjszaka a bezárva” vig beszély.

IV. és V. köt. **Hugh Conway:**

„Beatrice házassága.”

VI. köt. **Tolnay Lajos:**

„A jubileumok” című legújabb regénye. Előfizetési pénzként postai utalványal beküldendő

Singer és Wolfner

könyvkereskedés és kiadóhivatala

Budapest, Andrássy-út 10.

Házassági ajánlat.

Egy hivatalnok, 53 éves, 1800 frt. jövedelemmel és nyugdíj-jelöléssel, lakással egy elsőrendű csinos vidéki városban keres élettársat, barátságos műveltségű nőt, életkor 30 éven felül; némi vagyon szükséges. 2508

Levegiben tudakozódhatni

L. N. 3383 Haasenstein és Vogler-nél Budapest.

FÉRFI INGEK

elegáns új szabással, kizárólag csakis a legfinomabb chiffon, kreton, zephir és oxford keletéből, a 2 frt 50 krajczár. Legújabb nyakkendő, kesztyű, gallérok, kezek, zsebkendők, barienyák, alsóingek, esernyők, inggombok, stb.

LATZKOVITS A.

speciális készítője, jó szabású férfi ingeknek, Budapest, váci utca 22. sz. Nemzeti szállodaépülete.

Ingek, nyakkendők vagy minta-ing után 24 óra alatt is elkészítenek. — Árjegyzék, legújabb ingkelt-minták, ingyen és bérmentve küldetnek. — Vidéki küldemények jótállás mellett.

FONTOS

1194

!!TAVOL-, RÖVID- ÉS GYÖNGE-LATASUAKRA!!

A legjobb szemüveget nyújtja jótállás mellett

SOLOMONSON N. H. látzerész, váci utca 49.

Legadagabb választék párisi színházi látcsövek-tábori távosövekből, 5-20 frtig.

Nagy választék amerikai emberi műszerekből.

A FRANKLIN-TARSULAT KÉPES KIADÁSAI.

Egy-egy kötet vörös vászonban kötve, aranyvágással 1 fr

1. Boldogháza.

2. A vékiföldi lelkész.

3. Robinson Crusoe élete és kalandjai.

4. Kisfaludy Sándor. Regék a magyar előidőből.

5. Czuczor Gergely. Képes mesék.

6. András a szolgaleány.

7. 8. Hűsők és csaták. 2 kötet.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KÉPES MESE-KÖNYVEI.

Ára egy-egy kötetnek színes borítékba kötve 80 kr

1. Hamupipőke.

2. Csipkerózsika.

3. A három szabó.

4. Hűvelk Matyi.

5. Jancsi és Örszika.

6. A vörösbóbitás kis leány

Az 50 év óta a bécsi piacon fennálló legjobb hírd, nagyban eladásra berendezett posztócsőz

„a jó pásztorhoz”

előbb Strohschneider Vincze,

BÉCSBEN,

I., Rothenthurmstrasse 14,

eladja összes raktárát

valódi brünni

gyapjuszövetek

maradékaiból egész úri öltö-

zetekre, melyek egy teljes

öltözködés bőven elegendő,

és pedig kabát, nadrág

és mellényre; minden szín-

ben és elpusztíthatatlan minőségben az alábbi két

legelőbbre szabott áron, és pedig:

II. minőség egy egész öltözetre ... frt 3.50

I. minőség ... frt 4.50

E maradékokból minták nem küldhetők, ellenben

ezzenel nyilvánosan kötelezem magamat a nem tetsző

árut haladéktalanul visszavenni. — A fennebbi szövetek

szállítása csomagolási költség felszámolása nélkül, az

összeg beküldése vagy utóvét mellett történik.

I-só cs. kir. kizár. szabad. újonnan javított Ruganyos sérvkötők

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

Fontos szövegeknek.

50-IK SZÁM. 1885.

BUDAPEST, DECEMBER 13.

XXXII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és a egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: / félévre ... 6 *

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: / egész évre 8 frt
félévre ... 4 *

Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: / egész évre 6 frt
félévre ... 3 *

Külföldi előfizetéseket a postai
meghatározott vitellől is csatlakozt.

SKUTARI VÁRA ÉSZAK-ALBÁNIÁBAN.

Azok közül, kik a keletet utóbbi időben beutazták, többen azt állítják, hogy a ki egy igazi keleti várost látott, az látta valamennyit, mert úgy hasonlítanak egymáshoz, mint tojás a tojáshoz. Én ebben a nézetben nem osztozhatom. Nemcsak azért tartom helytelennek, mert ugyanezt lehetne mondani a nyugati városokról is, a nélkül azonban, hogy ez az igazságnak megfelelő: hanem mert épen a keleti városban a változatosság, a szingádag-ság és eredetiség a legnagyobb mértékben van képviselve, és mindez úgy alakul, a mint azt a körülmények és helyi viszonyok megkövetelték.

Hogy csak egy példát említek, itt van Skutari (Skadar, Iskenderije), mely nemcsak Albániának a legtekintélyesebb városa, hanem az európai török birodalomnak is egyik legérdekesebb pontja. Itt is megvan a csarsia, a különböző mahale, a dűledező vár, a minaretes dzsamia, a kupolás fürdő; de azért sem fekvésre, sem beszállásra nem lehet azt összehasonlítani bármely más török várossal. Tulajdonképpen nem is török város, csak a török fönhatósága alatt áll. A mi tisztán török benne, az a katonaság, mely többnyire Anatóliából jön s a magasabb rangu tisztviselők. A többi, tekintet nélkül a vallás-felekezetre, mind arnaut, és mind a saját nemzeti viseletét hordja.

Akárhány keleti várost látott is az ember, lehetetlen, hogy Skutari az ő számtalan különlegességeivel ne gyakorolna rá nagy hatást. Abban az egyben osztozik Skutari a többi balkáni várossal, hogy benne levén, sehogyan sem tudunk áttekintést nyerni sem a város fekvéséről, sem annak nagyságáról. Az egyes városrészek nagyon messze esnek egymástól. A páratlan tarkaságu nagy bazár a tulajdonképeni várostól jó félórnyira van. A bazártól nyugatra elterülő Tabaki és Bacelek külvárosok szintén jó távol fekszenek. A most említett két külváros és az élénk bazár között van a régi vár, melynek egyik bejáróján ott látni Szent Márk oroszán-domborművét, annak jelöl, hogy a «bella Venezia» hajdan hatalmas karjai ide is elnyúltak.

A skutari vár hajdani fontosságát, mint oly sok más vár is, teljesen elveszté. Az újabbban feltalált útegek mellett, minterősség, márszámba sem jön; a vár mellett levő tepe, de még inkább a Tarabosz-hegy teljesen uralkodik. Azonban nemcsak a mostani hadviselésnek ez újabb szörnye, hanem maga a vár elhanyagolt állapota is nagy-

A SKUTARII VÁR FOKÁN.

ban hozzájárult, hogy ez erőd ma figyelembe nem vehető.

Pedig ugyancsak voltak fényes napjai. Hisz még e század első felében innen indult ki a híres *Musztafa* pasa, hogy a bosnyák *Husszein* berberli ágával egyesülve, a reformer szultán trónjától megfosztassa. Rövid idő alatt majd az egész Balkán uralma alá került s már Stambult fenyegette diadalittas csapataival, midőn a fondorkodó *Resid* pasának sikerült Musztafa seregében egyenlenséget építeni s őt tervének kivételében megakadályozni.

Ma a vár legnagyobb része romban hever. Ennek is egy tudatán pasa az oka, ki 1874-ben az ott levő löportornyokra villámhátrót tétetett, azonban olyképp, hogy csupán a fémrudakat erősítette az épületekre, a nélkül, hogy összekötötte volna a földdel is. Az első zivatar alkalmával az erőd összes épületei romban heverték s azóta sem épültek föl. Az erőd a *Rosafa* hegyen épült.

E hegy nevét a nép különös történettel hozza kapcsolatba. Ugyanis egy Rosa nevű hatalmas főnök építtette éveken keresztül; de hiába, mert a legmagasabb torony, a mint befejezték, rögtön összedült. Hiába emelték föl újból, összedült az ismét. Az építkezések vezetője azt állította, hogy a vár el nem készülhet előbb, míg egy élő nőt bele nem falaznak. Ugyanez arra járkált Rosa nővére. A munkások azt ragadták meg és befalazták. A torony után fölépült, a hegyet pedig a nép Rosafának nevezte el. Albán nyelven *fa* annyit jelent mint *leány*.

Jelenleg *Musztafa Asszim* musir a skutarii vilajet katonai parancsnoka, s az ő különös engedélyére van szükség, ha valaki a várat meg akarja tekinteni. Nem mondhatnám, hogy valami könnyen osztagatná az engedélyeket. A művész, ki képe tárgyál az erőd észak-nyugoti részét választotta, valószínűleg a nagy tekintélynek örvendő *Paget* ajánlatára jutott oda. Ez a *Paget* egy dúsgazdag angol, ki különös szenvedélyből épen Skutari választotta lakóhelyét. Rendkívül szíves tornyos palotát emelt ott magának s nagy kedvteliséssel barátkozik ott az albán lakókkal.

Azonban a művész nemcsak pusztá köveket kívánt rajzolni, hanem fölkereste a várak azt a részét is, a hol a foglyokat tartják. Már pedig Skutariiban van mindig elég fogoly. Hogy ne volna, mikor a Fekete hegyek szomszédságában van, s a montenegrói határvonal (mely ugyan még mindig szabályozásra vár) ott húzódik alig 1—2 kilométernyire. Az pedig tudvalevő dolog, hogy Montenegro Észak-Albániával mindig elenségesen lácón állt. Még élénk emlékeztünkben lehetnek azok az összekocczanások a híres albán liga idejéből. Ma sincs a dolog más-ként. Észak-Albániában a montenegróit gyűlölik legjobban, s nagyon veszedelmes szomszédnak tartják. Az a montenegrói, ki engem Rékából Skutariiba vitt, szintén jobbnak tartotta csónakával rögtön visszafordulni, mintsem a partra kiszállni. Skutariiban vagy környékén a montenegrói kis fekete sapka igen könnyen életébe kerülhet gazdjának. Mikor néhány hónap előtt Skutariiban voltam, épen *Gabro Vu-kovic*, a montenegrói fejedelem segédtisztje volt ott a határ-szabályozás ügyében. Mennyire haladtak, nem tudom, de hogy be nem fejezték, az bizonyos. Nem csoda tehát ha az összekocczanás arauták és czrnagorcok között igen gyakori.

Mai képnem is egy ilyen összeütközésből fogásba került montenegrói családott ábrázol. A fogoly junák a vár falára támaszkodik. Tekintete a skutarii tóra, a Fekete hegyekre, a magas Lofosán hegyre van szegezve, a hol társai talán épen az ő megszabadításán török fejüket, míg ő

mint a meglánczolt Prometheus a skutarii várban singyi napjait. A két montenegrói nő önként osztozkodik szomorú sorsában, de a helyett, hogy vigasztalnák, ők is fölkeresik mé-lázó tekintetökkel azt a hegyormot, mely alatt az ő kis kunyhójuk, az elhagyott tűzhely áll. A lépcsőkön egy török katona ül, ölében tartva a puskát. Arcza beesett, ruhája rongyos. Nem a rabot, inkább őt szánjuk meg, olyan szomorú, olyan elhagyatott egész valója.

A vár alatt a minaret erkélyéről egy muezin épen ezt kiáltja:

Allah, illa allah, allah, illa allah, ve Mahomed reoszul allah...

STRAUSZ ADOLF.

MENJ, IFJUSÁG...

Menj, ifjúság, családok álmaiddal,
Te pusztaságon játszó délibáb,
Fellengző s mélyre szálló dalaidal,
Miknek szerelmét meg nem hallgaták,
S mik gyengék voltak népet hívni harezra,
És gyenge a nép, hogy fegyvert ragadna!

Eltévedt vándor én, mily hasztalan
Éltem és fáradalma: csak most látom,
Midőn éj száll rám s czéлом messze van,
Reményem hűtlen s halva ifjúságom.
Hurezol, kitört fát, vak viharok mérge,
Örömmim lombját elhervaszta, tépve.

Nem hívlek vissza, szerelem! Bevégzém.
Keresetelek. Csaldás van nagyobb.
S emléke sem lesz már, hogy lángolék én,
Csak e sötét betűk, hideg lapok;
Mint siri jellről, ebből olvasandják,
Hogy forrongó szív lelte itt nyugalmát.

De keserűb, oh hon! egy szeretődet
Hogy nem találom, szíved fűfűt,
Ki Miltiadesnél hűbb és szegényebb
Aristidesnél s akkor is imád,
Ha száműzés köve, hálátlanul,
Marathonról hozott sebére hull...

Csak múlté már az ily dícső. Te sértett
Hazám! mért nem jön új hős, bosszuval,
Hogy végig verje a világot érted!
Mért szellem-ajkon a kürt nem rival,
Mely harez után is, bár ez elveszett,
Egykor lesújt ellenségedet!

E kürtbe leltem kilehelni vágytam,
Mint harsány hattudal hangozni el.
Menj, ifjúság! lantod siket magányban
Lepattogzó húrokkal vesztegel.
Nem lánsa tépi, harezrahívót, harezban,
Dicstelenül sorvad meghallgatatlan!

BARTÓK LAJOS.

AZ ELFELEJTETT RAB.

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

— Jöjjön be a következő tanu!

Nagy hősirógas embert tuszkol be az ajtón a hajdu, egészen szíj van a derekán, gavalléros ötet csattal. Himzett halina lóg a vállán s ujdónatjait booskor kunkorodik a lábain fehér szikakkal.

Ninini, hisz ez a Macskási István uram tót csöszse, a ki engem diákkoromban megzalogolt, mikor a kukoricásukban vadásztam.

Szemeim zöldes karikákat vetettek. Elfelejtetem, hogy birói széken ülök. Nem csoda, hiszen még csak huszonhárom éves voltam. Eszembe jutott felháborodásom, a mi akkor elfogott, mikor a tölténytartómat elvette. Őt éve annak, de egy tekintet a csösz arcára egyszerre elfújta az idők pernyéjét s a bosszu érzete a régi erővel nyargalt át ereimen. Vénna fumska voltam öt év előtt s mikor meglökött, elszédülve estem hanyatt a földre.

— Hogy hívnak? — kérdém tompán.

— Vrana Mihály szolgálatajára, — mondá az óriás tiszteletteljesen.

— Lépj közelebb.

Közelebb jött, felénk, ünnepélyesen, mintha a templomban lépkedne. (Bezzeg otthon, a te

pusztadon, nem féltél, hanem nyers és vakmerő voltál úgy-e?)

— Hány éves vagy?

— Huszonkilencz.

— Nős, gyermekes?

— Nőtlen.

— Voltál már büntetve?

— Nem voltam.

(No hát majd leszel mindjárt. Hiszen meg-volt arra nekünk a rendes methodusunk.)

— Tanunak vagy megidézve a Macskási ügyben, az eskü szentsége alatt felelsz a föltett kérdésekre.

— Igenis kérem alásan, — mondá Vrana jámboran, hosszú sárgás haját hátra simítva.

— Nem vagy kaptos?

— Nem vagyok.

— Nekem úgy rémlik. Jöjj még közelebb: lehelj rám.

Ez a „lehelj rám” volt a mi privát hatal-munk, a mi már meg nem fért a viczispán ke-zeiben s a mit a szolgabíró is nekünk esküdte-nek adott át, hogy mulassunk vele.

Vrana rám lehel. Olyan tiszta szája volt mint a ma született gyerekek, s pálinkaszag épen nem csapta meg orromat. De mindegy, Vraná-nak azért vesznie kellett.

— András — kiáltám a hajdunak.

— Tessék parancsolni esküdő ur...

— Vigye be ezt a részeg ficzkót, hadd aludja ki a mámorát holnap reggelig.

Vrana mennyre-földre esküdözött, hogy egy hete nem látott italt, de hát hova apelláljon: a királyi tábla messze van innen, hogy felülsza-golja a száját.

Biz azt bevették a kis megyeház börtönébe. — Hadd jöjjön a következő tanu.

Egész estig dolgoztam a Gyurgyik-ügyben. Mert a törvénykezés ránk, fiatal könnyelmű fiukra volt hagyva.

Derék főszolgabíránk csak a „közigazgatással törődött, de ennek ágazatai közül is úgy látszik azt választotta ki magának, hogy ő a részeg em-berekre fog vigyázni, s e tekintetben igazi spe-czialista volt.

Ha a hidak kárfája megromlott, boszankodva kiáltott fel: „Rögtön meg kell csináltatni, ne-hogy valami becsipett ember erre jövet lepoty-tyanjon a hidról.” Ha a kocsiszinek szelelő lyu-kain át ősi szokás szerint kitölték faluhelyeken a szekerek rudját, az is a szemét szurta: „Le kell fűrészelni a rudakat, nehogy valami sze-gény részeg ember megüsse magát bennök.” Ha a kisebb megyeház udvarán, a hol hivata-lunk volt, fölszakadt egy-egy kő, az öreg legott észrevette: „Mért nem tesznek oda új követ, még meg találunk botlani a gödörben az eskü-dek, mikor éjjel pityókásan haza jönnek.”

A józan emberekre nem nagy súlyt fektetett, sem a törvénykezésre. A józan ember rossz uton is el tud menni, minek annak a jó ut és a jó hid.

A pörlekedő ember sem érdemel különösebb figyelmet. Mert a ki maga keresi a bajt, minek arról alól levenni?

Ilyformán gondolkoztam magam is s a mon-dott napon, lecsapva a Gyurgyik-aktákat az asztalra, kirándultam vig czimboráimmal egy közelfekvő fürdőbe, hogy reggel majd újra foly-tatom a munkát.

Azonban olyan jól mulattunk, hogy egy esté-ből két este lett, no meg egy közbeeső nap.

Eszembe se jutott a Gyurgyik-ügy, hanem, — és itt egyszerre eláspadtam ijedtemben, — eszembe jutott Vrana Mihály.

A szerencsétlen Vranát becsukattam tegnap-előtt. És azóta sem nem evett, sem nem ivott, tehát bizonyosan meg is halt.

— Hollá, kocsis, fogjon be azonnal, sebes vágatva siessünk a székvárosba.

A barátaim tartóztatták, el nem bírták gon-dolni, mi lett egyszerre? Ijesztően nézhettem ki sápadt arcommal, megüvegesedett szemek-kel, tétova tekintetemmel.

— Hagyjatok békét, be kell mennem, min-den áron be kell mennem.

Az öreg leváltárnok végig nézett...

— Értjük domine spektabilis, holdvilág, éj-fél, gyors bemenetel... veszszek meg, ha nem menyecske van a dologban.

— Ejh, nem is úgy néz ki, mint egy szerel-mes, — mondá az aljegyző, Kolonjak István,

— inkább úgy néz ki, mint egy gyilkos.

Összerezentem. Testemen végig szaladt ez a borzasztó szó. Oh hátja igaz, hátja igaz! Kétségbeesve vettem magam a kocsiába, de

bármily sebesen mentünk is, úgy látszott mintha csammognánk. Fák az utak mellett sötét ár-nyékot vetettek, megannyi koporsó. Egy dene-ver az arczomba csapódott. Huh, a mint megfog-tam, egyszerre reszketni kezdtem és a fogam vazogott.

Oh istenem, bizonyosan meghalt a szegény Vrana!

Mert úgy volt, hogy a szolgabíróság csak huszonnyeg órára csukathatott be valakit a saját börtöneibe. Ha több időre itélte, át kellett adni a rabot a törvényszéknek, hogy ott nyilván tartsák és élelmezze. Nálunk nem volt rabtartási alap.

Vrana már halott, semmi kétség s nekem örökre végem van!

Két óra lehetett éjfélt után, midőn beértem a székvárosba s megkopogtattam a kis megyeház kapuját.

— Mi tetszik? — kérdé az ör.

— Nyissa ki a kaput, be akarok menni az irodába.

Az irodában volt a börtönkulcs. De mit ér, ha az irodakulcs meg valahol az András hajdu-nál volt.

Dobogó szívvel, kábultan futottam a város másik végére, a hol az András hajdu lakott:

— András, keljen fel gyorsan, keljen fel.

— Talán a tatár van a nyakunkon? — dör-mögte és a másik oldalra fordult.

— Keljen fel azonnal, nagy baj van.

— No no... szölt ő félálmosan.

— Emlékszik a tót csöszre, a kit becsukat-tam tegnap előtt?

— Az úgy segéljen... Emlékszem bizony.

— Tudja-e, — kiálték fel, — hogy az már meg is halhatott azóta?

— Az ám, persze. Ámbátor csak soha na-gyobb kára ne legyen a tekintetes vármegyének.

— Szaporán, menjünk kiszabadítani, ha mondom. Egy, kettő.

— Ilyenkor? — csodálkozék András.

— De azért fölkeljél, kedvetlenül magyarázva utközben:

— Hiába való dolog ez teens uram, mert ha megboldogult, hát akkor ugyis csak holnap te-metjük el őt kelmét, ha pedig él, hát akkor bi-zonyosan ő is alszik s nem fogja szívesen venni...

— Menjünk, menjünk!

Az irodából előhozta a kulcsokats csendesen, szorult szívvel ballagtunk az udvar hátsó ré-szébe, a hol a börtön volt.

Halántékom forró volt, lábaim inogtak, azt hittem, rögtön összeeszek. Oh ez a borzasz-m három-nég pillanat fölert egy évi szenvedéssel. Megcsikordult a kulcs a rozsdás zárban és fölnyitott az ajtó...

— Menjen elől András, — suttogtam resz-ketó hangon, — fogja meg a kezemet András...

félek...

— Hideg a keze teens uram...

— Szólítsa András... szólítsa...

András elküldte magát:

— Hej Miso, Vrana Miso!

— Hop! — kiáltá erre Vrana mellénk ugorva. Örömben fölkiáltottam s neki támaszkod-tam a külső falnak:

— Tehát él még Mihály?

— Ajhah! — felelt ő.

— Bizony azt hittük, hogy már meg is halt kend...

— No! — szölt csufondárosan a szerinte gyermekes föltevésre.

— Most már szabad kend Vrana Mihály. Ki-hallgatom a pörre nézve és aztán hazamehet...

Nem szölt semmit, csak valamivel közelebb lépett hozzám. Azt hittem torkon ragad, hogy boszút álljon önkénykedésemért s bizony eltür-tem volna tőle.

De ő nem tette, csak azért lépett hozzám, hogy lehajoljon nagy szuszogással és a kezemet megcsokolja.

— Köszönöm, — mondá, — hogy haza ereszt a tekintetes ur. Nem vagyok én rossz ember ké-rem alásan.

Elrántottam a kezemet s elvörösödtem.

Föltette széles kalapját és megrázta magán az öt csattos szíjat.

— Gondoltam én mindjárt, hogy kiszabadu-lok. Mert tudom én, hogy a nemes vármegye igazságos.

Ez volt az én egyetlen rabom. Egész más volt ez, mint a mostani hitvány kor elfelejtett rabjai.

Tudta ez, mi a becsület. Rá egy hétre újra be-nyitott a hivatalba.

— Mi baj van Vrana barátom?

Fonott kézi kosarat vett ki a halina alól.

— Egy kis édes szőlőt hoztam halából a te-kintetes urnak.

... Megkóstoltam, de nekem nem volt édes.

NAPLÓTÖRÉDEK AZ ALDUNA MELLŐL.

Irta

DE GERANDO ATTILA.

(Vége.)

Drenkova, szept. 4. este.

Ezt a napot egészen a Dunán töltöttem, még pedig rendkívüli körülmények közt. A drenkovi személyhajó ugyanis csak háromszor jár heten-ként (s ez is igen sok, oly kevés az utas; az áru-forgalom nélkül megbuknák a társaság). Vontató hajók ellenben naponta jönnek-mennek Orsova és Drenkova közt. Megtudván, hogy az egyik épen ma készül indulni, még tegnap este helyet kértem fedélzetén. A kapitány, valamint az iroda hivatalnokai, a legnagyobb előékenységgel engedtek kérésemnek, csak arra figyelmeztettek, hogy a gőzös reggel ötkor levén indu-landó, el ne késsek.

Éjszaka volt még, mikor csekély podgyászom-mal ráléptem a kis hajó fedélzetére. Ez nem vízszintes, mint a személyhajóké, de két vége felé lehajlik, talán a könnyűség kedvéért. A hajó orrára állva, az ember oly közel van a víz színéhez, mintha járna rajta; kellemes érzés így haladni a habok fölött.

A személyzet kevés emberből állott, mint a kik régóta összeszoktak, békében, jókedvvel végeztek dolgukat; bizalmas hangon váltottak szót egymással; egy kis családot képeztek, el-szigetelve a víz közepén.

A család — a kapitány — magyar szíves-séggel s külföldi tapintattal viselte irányomban a háziur szerepét, úgy hogy csakhamar egészen otthon éreztem magamat csinos járművem. Min-denki vetélkedve gazdagította észleleteimet. Alig haladtam át a *Kazanon*, — hol még reggeli felhomály borongott, — figyelmeztetve lettem a magyar parton a bányászat nyomaira. Előbb kőszénhalmaz előtt haladtunk el, melynek anyagát a Dunavölgy kopasz oldalán emelkedő, majd a hegyek közé beforduló vasút hozza elég messziről. Tovább, *Tiszovicsánál*, még kopárabb lesz a vidék; itt festékgyár létezett, mely a kör-nyéken található chrom-vasérczet dolgozta föl. Most megbukott, úgy látszik az angol ügy-kezelők hanyagsága folytán, kik túlságosan szerették igénybe venni Orsova gyönyöreit.

Fölhasználtam az alkalmat, hogy ily barát-ságos hajós-társaság vett körül, s különös gond-dal igyekeztem szemügyre venni az eséseket, az ugynevezett rohanatokat. Legelőbb utalozott a *Jucz*. Ennek vizalatti szirtjei igen kemények, hegyesek és élesek; a legkisebb kocczanás itt lyukat ütne a hajón. Különben a víz színe csak annyiban változik, hogy elveszti nyugodt tükör-simását; számtalan kis erek futnak rajta majd széjjel, majd össze; kis lapos hullámok fejlődnek s tűnnek el; itt-ott parányi fodrocska fehérlék. De ez mind oly kis mértékben történik, hogy a vízpartig, mely ott szabadabb térére változik, E napfényes, szelid lejtőn, a vár egykori bejárója előtt, most csak árva bozót teng még; hajdan tánczó páriák, ezüstös fegyverek, élénk színekbe öltözött dölczeg ala-kok tettek vidámmá. Keleti pompájú török világ volt itt századokon keresztül.

A kolumbácsi vár most lakatlan, de meg-látogatni szabad. Moldováról csolnokon mennek oda. Moldovában vannak vendéglők is; az, melybe én vetődtem, tünhetők látszott. Sőt az étterem műtárgyakkal is ékeskedett: Drezdában készült, magyar feliratu két olajnyomat csün-gött a falon. Mindkettő ledér jeleneteket ábrá-zolt. Az egyik alá ez volt írva: „*Enyim macska*”. A másik alatt: „*Az én Gabanbon*”. Szép czi-vilizatori szerep.

Moldovánál a hajó-állomás helyiség felette primitív. Szabad ég alatt vártunk a bázisai gő-zőre. A közönség többnyire felcizfázott oláh parasztnépből állott. A férfiak felig bő, rövid vászongatyáját himzések csipkéztek, e gatyára térdig érő fehér ing borult, övvel megszorítva. Fekete csizma váltotta fel a hétköznapi bocskort, mely rendszeren vastag vörös kapczára van fűzve,

jókért kellett mennie csaknem vissza a kazáni szorosig, s ajánlotta, hogy még egyszer megfor-duljak ezen az érdekes utvonalon. Letelepített a vezénylő palló egyik végére, fenn a magasban, honnan mi sem gátolta a szem szabad járását. Így lebegtem óra hossztant le s fel a tündéres Dunavölgyön, egyik panorámát a másik után élvezve, bocsut intve jobbra-balra a már ismerős tájaknak. Páralan ősi delután valami fen-séges báját köleszött a természetnek; a dia-dalmas Treszkovác, a szörnyefü Grében, a bérecek, az erdők, az óriási Duna, minden mo-solygott a ragyogó légfűrdőben. Ittasan szálltam ki a drenkovi állomás partjára.

Multkor becsületes vendéglősom megint régi szobámba helyezett el; de csakhamar átmen-tem a gőzhajó-társulat fogadóba, hogy még egyszer kezet szoríthassak azon derék emberek-kel, kiknek szívességéből oly élvezetes napot töltöttem. Hosszu asztalokkal, deszkapadokkal butorozott jókora teremben több hajós-tiszt ült együtt, s vig beszéd közt készült az éjjeli szol-gálatra. Sajátos volt ennny tanult, civilizált embert együtt látni oly isten háta mögött levő pusztá vad vidéken. A tárgyak közt is megvolt ez az ellentét. Így pl. a fehérre meszelt kopasz falakon villamos csengettyű-gombok képvisel-ték a távol nemzeti kaszinó kényelmeit.

Bázias, szept. 15. este.

Tengelyen utaztam Drenkovától Moldováig, hogy a szebb helyeknél megállhassak. Rossz kis szekér, két macska-ló, s egy dunda-módra felfújt lomha oláh kocsis elvitt pár forintért. Ez ut négy órány.

Valahányszor kiszálltam, kocsisom fogta ma-gát, lovaihoz sietett, s leterdelt előttük. Néztém, mit jelent ez a kegyeletes szertartás; nagy tök-volt a saraglyában, emberem azt ilyenkor elő-vette, s kehes lovainak beadott belőle, kura-képen.

A *Sztenkaig* sűrű ködben haladtunk. E dóm-alaku magas hegy sarkantyuként nyomul a Dunába, s a tövét megkerülő országút gránit-sziklába van vágva. E gránit folytatódik a Duna medrében s így támad a *Sztenka-rohanat*. Zúgását gyalog jól kivehetni.

Szép elnézni innét a *kolumbácsi* szorosig iv-alakban futó erdős magyar partot, itt-ott fehérlő őrházai. Az egyik mellett kis vasut bukkán ki a hegyek közül, s fát hoz a Dunaparra. Minő pusztitást jelent ez!

Legszebb a kolumbácsi szorosban az a pont, a melynél kiérünk belőle. Sőt egész Orsovaig nincs festőbb látvány. A kőkarzatu kigyózó országutról, melyen izzadva haladtunk napégette vakító fehér sziklák tövében, egyszerre meg-nyílt a messze láthatár, s e világos pászmán, meg felette a kristálytisza égen, gyönyörűen kivált egy sötétkék, állászó árnyékba burkolt, élelen körvonalozott festői tömeg, mely a Duná-ban állott, kevés távolságra előttem. Balra a szerb oldalhoz csatlakozott, melynek meredek lejtője (ott erdős, errébb sziklás) magasán uralkodott felette. Ezen harangalakú, cikázó élő tö-meg a *Kolumbács* romjait hordó sziklabérc volt. A mint előre haladtam, a függőlesen redőzött óriási talapat gúla-alakot vett fel, s a vereses tornyok, fogasolt párkányu kőfalak, már nem-csak tetejét koronázták, de végig folytak északi oldalán egész a vízpartig, mely ott szabadabb térére változik. E napfényes, szelid lejtőn, a vár egykori bejárója előtt, most csak árva bozót teng még; hajdan tánczó páriák, ezüstös fegyverek, élénk színekbe öltözött dölczeg ala-kok tettek vidámmá. Keleti pompájú török világ volt itt századokon keresztül.

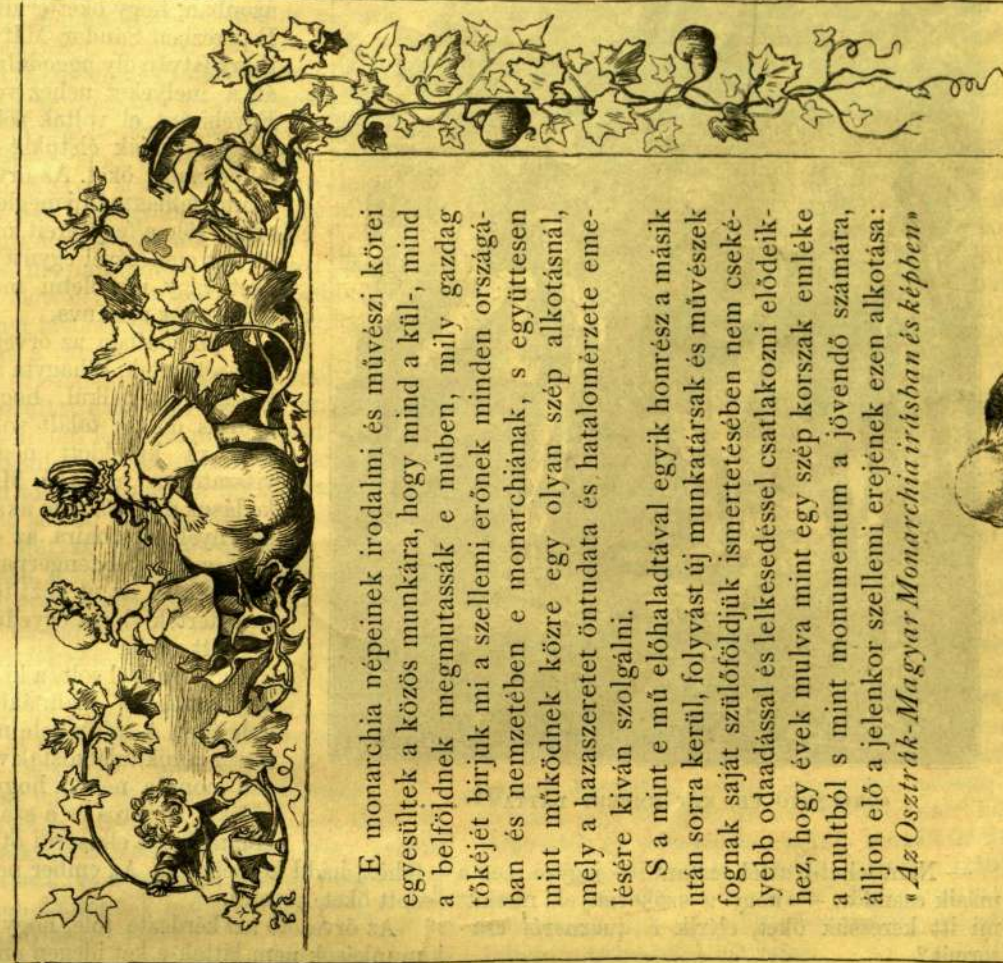
A kolumbácsi vár most lakatlan, de meg-látogatni szabad. Moldováról csolnokon mennek oda. Moldovában vannak vendéglők is; az, melybe én vetődtem, t

BOULILLONI GOTTFRIED BEVONULÁSA JERUZSÁLEMBE. — PIOTY KÁROLY PESTINÉNTÉ.

a multra is vissza fogunk tekinteni: egész a római világalomig, a midőn Vindobonánál a legrők vadokkal és markomannokkal harcoltak s Pannoniában és Dáciában a római sasokat diadalmasan kitéték. Azután követni fogjuk a történelem további folyamát: hogyan kerültek ide az egyes népek; hogy vitták ki a germánok országaikat; hogy telepedtek meg a szlávok és csehek, délen és éjszakon; hogy hódították meg a magyarok Árpád vezérlete alatt, a Kárpáton átörve, a gazdag országot.

Azután következik a jó és balsors között lefolyt hosszú idők változatos küzdelmei; s e közben szemlélhetni fogjuk, hogy csatlakozik egyik nép a másik mellé, hogy sorakozik egyik ország a másikhoz; egyre szilárdabban tömörül a sok különféle néptörzs, az érdekközösség hatalma egyesíti őket, benső összeköttetésük természeti törvényé válik, s így tárul föl szemünk előtt a jelenkor képe, a nagy és hatalmas osztrák-magyar monarchia, mindnyájunk hazája. Ime munkánk programja. Vajha e mű: „Az Osztrák-Magyar Monarchia irásában és képmében” mind tudományos, mind művészi tekintetben és egyáltalán mint valódi népkönyv is komoly hazafii jelentőséget nyerne!

E monarchia népeinek irodalmi és művészi körei egyesültek a közös munkára, hogy mind a kül-, mind a belföldnek megmutassák e műben, mily gazdag tőkét birjuk mi a szellemi erőnek minden országában és nemzetében e monarchiának, s együttesen mint működnek közre egy olyan szép alkotásnál, mely a hazaszeretet öntudata és hatalomérzete emelésére kíván szolgálni.

S a mint e mű előhaladtával egyik honrész a másik után sorra kerül, folyvást új munkatársak és művészek fognak saját szülőföldjük ismertetésében nem csekélyebb odaadással és lelkesedéssel csatlakozni elődeikhez, hogy évek múlva mint egy szép korszak emléke a multból s mint monumentum a jövőendő számára, álljon elő a jelenkor szellemi erejének ezen alkotása: „Az Osztrák-Magyar Monarchia irásában és képmében”.

Mutatványlapok az „Osztrák-Magyar Monarchia irásában és képmében”. Rudolf trónörökös által irt bevezető czikkből, Rumppler tollrajzaival.

ugy hogy a tájékon elszórt emberek piroslábu nagy fehér madarakhoz hasonlítanak. A lakosság női része is kedveli a kiáltó színeket. Nincs oly rongyosan öltözött asszony, ki hátul sárga, vörös, kék csikos kötényfelét ne hordana, mely csak a derék táján szövet, s mindjárt lejjebb rojtta válik, s így marad egész le. Mintha lán-goló farkokat akasztának magoknak. A többi minden fehér.

Gyönyörű a Duna Moldovától Báziasig. A part elveszti minden jelentőségét. Elnyújtóza a nagy üres gőzös fedélzetén, kéj végig nézni a fényben uszó csendes folyam-királyn, míg a távoli parthegyek ködszerűen összefolynak a vízből emelkedő pára tündöklő fátyla mögött. Ilyenkor a pusztá fizikai élet is oly élvezetté válik, hogy az ember semmi egyebet nem ohaít; órákig képes elülni tétlen, mozdulatlan. Élvez: hogy unná magát? hogy érezé az idő terhét? A *far niente*, a *kief*, így keletkezik, s csak derült égálok terméke lehet, mint a *splén* Angliáé.

Báziasnál kiszálltam. A Duna balpartja innen felfelé már mind lapályos. Épen ott fut a vasut vágánya a síkság és hegyvidék határán, egyenesen a Dunának, mely végpontja. A terjedelmes indóház, mely egyszerű vendéglő, s néhány más épület, alig férnek el a víz s a hegység töve közé ékelődő terasz-sarkon.

Késő estig sétáltam a part hosszában. Túl a széles folyón sötét hegytömeg emelkedett, melyet a Duna jobb felől tág ívben került meg, elölvte ott a szárazföldet, mint egy tónak vége. Míg a folyam, azon részen, rózsás fényben tündöklött, erősebb egészen fekete volt a tulsó hegy árnyékától, melybe olykor egy-egy láthatlan csolnak ezüst barázdát karcolt. A mint alá-ereszkedett az esthomály, mind inkább kipirultak, ott jobbra, a tószerű víztükör, s az égből alól széle. Végre nem maradt a koromsötét tájékból csak az a kettős vértenger, melyek közt a láthatár fekete pászmája mintegy lebegni látszott. Ez volt bucsom a Dunától.

SÁNDOR MÁTYÁS VERNE GYULA REGÉNYE.

FRANCIÁBÓL FORDITOTTA HUSZÁR IMRE.

Egyedül jogositott magyar kiadás.

ELSŐ RÉSZ.

Tizenhatodik folytatás.

VII. A Foiba vize.

Kétségtelen volt, hogy a rendőrség talpon van és nyomozza a szökevényeket. Elhatározták, hogy az éj beálltáig elrejtőzve maradnak a majorban. Az éhség gyötörte őket, de nem merték elhagyni rejtekhelyüket és ezt igen helyesen eslekedtek.

Délután öt óra tájban egy kis lovascsapat lépteinek dobogása hallatszott az uton.

Sándor gróf, a ki négykézláb a kerítés kapujáig mászott, gyorsan visszatért a társához és magával vonta őt, a pincehelyiség legsötétebb zugába. Itt mind a ketten, egy halmoz mindenféle gaz alatt, teljesen mozdulatlanul maradtak.

Hat csendő, egy őrzető vezénylete alatt, nyugat felől jött az uton és kelet felé tartott. Vajon meg fognak-e állapodni a majornál? E kérdést intézte magához Sándor gróf, élénk aggodalommal. Ha a csendőrök motozást tartanak e rombadől házban, lehetetlen, hogy fel ne fedezzék azokat, a kik ide rejtőztek el.

Az őrzető megállítá embereit. Két csendőr vele együtt leszállt a lovakról, a többiek nyeregben maradtak.

Ez utóbbiak parancsot kaptak, hogy kikutas-sák a vidéket a lemei csatorna partjái, aztán visszatérjenek a majorhoz, a hol társaik várni fognak rájuk esti hét óráig.

A négy csendőr azonnal eltávozott. Az őrzető és a másik kettő a lovakat a kerítésen kívül levő és félig összedőlő korlát czölöppejéhez kötözte. Aztán kiűn leültek és beszélgetni kezdtek. A két menekült meghallhatta minden szavukat.

— Ma este visszatérünk a városba, a hol utasításokat fogunk kapni az éjjeli szolgálatra nézve — felelé az őrzető az kérdésére, — a melyet az egyik csendőr intézett hozzá. Lehetséges, hogy újabb távirati parancsok érkeztek Triestből.

A kérdéses város tehát nem volt Triest. Ezt Sándor gróf megjegyezte magának.

„ŐRZETŐ UR, KÉT EMBERT LÁTTAM” ...

— Nem lehet-e attól tartani, — jegyzé meg a másik csendőr, — hogy a szökevények, mialatt mi itt keressük őket, elérik a quarnerói csatornát?

— Igen, ez lehetséges, — felelé az első csendőr, — mert ott nagyobb biztonságban hihetik magukat, mint itt.

— Ha megtették se nyerne vele sokat, miután az egész tengerpartot szemmel tartják, a tartomány egyik végétől a másikig.

Második adat: Sándor gróf és társa csakugyan Isztria nyugati tengerpartján voltak, vagyis közel az Adriai-tenger partjaihoz, nem pedig a baloldali csatorna mellett, a mely egész Fiuméig mélyen belenyulik a szárazföldre.

— Azt hiszem, hogy a pirenói és a capo d'istria salinákban is fognak nyomozásokat tenni, — folytatta az őrzető. — Itt könnyebben lehet elrejtőzni és bárkára szert tenni, a mely elszállítja az embert Rimini vagy Velence felé.

— Bizony okosabban tették volna, ha szép csöndesen a börtönükben maradnak! — jegyzé meg mély filozófiával az egyik csendőr.

— Persze! — viszonzá a másik, — miután előbb-utóbb ugy is el fogják őket csipni, hacsak ki nem halászszerűen a holttestüket a Bucóban. Most már vége volna az egész dolgnak és nekünk nem kellene az egész vidéken barangolni, a mi ily hőségben elég nehéz munka!

— Es ki tudja, hogy már nincs vége mindennek? — viszonzá az őrzető. — Talán a Foiba vállalta magára az ítélet végrehajtását, mert a szökevények, áradás idején, bizony nem választ-hattak volna rosszabb utat a pizinói vártoronyból való menekülésre!

Tehát a Foiba volt az a folyó, a mely elcsodorta Sándor grófot és társát! Es elfogatásuk után a pizinói erődbe hozták őket, ide zárták be, itt tárgyalták ügyüket, itt ítélték el őket! Itt kellett volna kivégezni őket! A pizinói vártoronyból szöktek meg! Sándor gróf jól ismerte Pizino városát. Most már tehát tisztában volt e rájuk nézve oly fontos kérdéssel és többé nem fogtak találmára kóborolni az isztriai felszigeten keresztül, ha a menekülés még általában lehetséges.

A csendőrök beszélgetése idáig terjedt; de a szökevények e néhány szóból megtudták mindent, a mit tudniuk érdekeikben állt, — kivéven talán azt az egyet, hogy melyik volt az Adriai-tenger-part azon városa, a mely a lemei csatornához legközelebb fekszik.

E közben az őrzető felkelt. Fel s alá járt a kerítés mellett és nézelődött, vajjon emberei nem térnek-e még vissza a majorhoz. Két vagy három ízben bement a dűldező házba, megtekintette a szobákat, inkább szokásból, mint gyanakvásból.

Elment a pinceze ajtajáig is, a hol a szökevényeket minden bizonynyal felfedezték volna, ha nem uralkodik teljes sötétség. Sőt be is lépett a helyiségbe és kardjának hüvelyé surolta a csomó gázt, a mely alá a menekültek elrejtőztek, a nélkül azonban; hogy őket érintette volna. E perczen Sándor Mátyás és Báthory István oly aggodalmakat éltek át, a melyeket nehéz volna leírni. Egyébiránt el voltak tökélye, hogy drágán fogják életüket eladni, ha felfedeznék őket. Az őrzetőre rohani, felhasználni meglepetését, elvenni tőle a fegyvereit, megtámadni őt két emberével együtt és megölni őket vagy megöletni magukat, — erre voltak elszánnva.

E pillanatban az őrzetőt kívülről szólították. Elhagyta a pincehelyiséget, a nélkül, hogy valamely gyanus dolgot talált volna. A nyomozásra kiküldött négy csendőr visszatért a majorba. Minden iparkodásuk dacára nem akadtak a szökevények nyomaira az egész vidéken, a mely a tengerpart, a lemei csatorna és az ut közt terült el. De nem tértek vissza egyedül: egy ember jött velök.

Egy spanyol volt, a ki rendszerint a szomszédos salinákban szokott dolgozni. A város felé ment, mikor a csendőrök találkoztak vele. Miután azt mondta nekik, hogy bejárta a vidéket a város és a salinák közt, elhatározták elkísérni őt az őrzetőhöz, hadd kérdezze ki. Az ember nem vonakodott őket követni.

Az őrzető azt kérdezte tőle, hogy a salinamunkások nem látták-e két idegen embert.

— Nem, őrzető ur, — mondá a spanyol munkás, — de ma reggel, egy órával később, hogy a várost elhagytam, két embert láttam, a kik a lemei csatorna sarkánál partra szálltak.

— Két embert? — kérde az őrzető.

— Igen, de minthogy a vidéken azt hitték, hogy a kivégzésnek ma reggel kellett megtörténni a pizinói várban és miután a szökés híre még nem volt elterjedve, nem is figyeltem a két szökevényre. Most már tudom, mihez kell magamat tartanom és nem csodálkozom rajta, ha a két idegen ember a két szökevény lett volna.

Sándor gróf és Báthory István a pince mélyében hallotta a párbeszédet, a mely oly nagyfontosságu volt rájuk nézve. E szerint észrevették őket, mihelyt a lemei csatorna partján a szárazföldre léptek.

— Mi a neved? — kérde az őrzető.

— Carpena. Munkás vagyok a salinákban.

— Megismernéd azt a két embert, a kiket ma láttál a lemei csatorna partján?

— Talán.

— Jól van. Menj a városba, tégy jelentést arról, a mit láttál és bocsásd magadat a rendőrség rendelkezésére.

— Értettem.

— Tudod-e, hogy ötezer forint jutalom van ígérve annak, a ki felfedezi a szökevényeket?

— Ötezer forint.

— Es súlyos büntetés annak, a ki menhelyet ad nekik.

— Ezt még nem tudtam.

— Menj! — mondá az őrzető.

A spanyol közleményének mindenekelőtt az volt az eredménye, hogy eltávolította a csendőröket. Az őrzető parancsot adott embereinek, hogy lóra üljenek és noha már sötétedni kezdett, utnak indult, szorgosabban kifürkészni a lemei csatorna partjait. Carpena is azonnal elindult a város felé, azt gondolván magában, hogy egy kis szerencsével a szökevények kézrekerítése esin összeget jövedelmezhetne neki, Sándor gróf el-kobzott birtokainak rovására.

Sándor Mátyás és Báthory István még egy darabig vártak, mielőtt elhagyták volna a pincehelyiséget, a mely menekület adott nekik. Megfontolták, hogy a csendőrség ki van küldve nyomozásukra, hogy már látták és felismerhetik őket és hogy az isztriai tartományok többé nem nyújtanak nekik semmiféle biztonságot. Következésképpen lehető legrövidebb idő alatt el kellett hagyni a tartományt és átkelni akár Olaszországba, az Adriai-tenger tulsó partjára, akár Dalmáciába

vagy a katonai határörvidékre, a honnét az osztrák határon könnyebben átmehetnek.

Az első mód a siker nagyobb kilátásával kecsegtetett, a mennyiben a szökevények hatalmukba keríthetnek egy bárkát, vagy rábeszélhetnek valamely halászt, hogy átszállítsa őket az olasz partokra. Ezt aztán el is határozták.

Este félkilenczkor, midőn már meglehetősen besötétedett, Sándor Mátyás elindult társával a dűldező majorból, nyugati irányban, az Adriai partjai felé. Kénytelenek voltak az uton maradni, nehogy a Leme mocsárai közé jussanak.

De ezen az ismeretlen uton haladva, nem azt kockáztatják-e, hogy a városba érnek, a melyet Isztria központjával egybekötött? Nem annyi lett volna ez, mint a legnagyobb veszélyekbe rohanni? Kétségkívül, de mit tehettek egyebet?

Este tízedél óra tájban egy város árnyképe merült fel előttük a sötétségben, körülbelül egy kilométernyi távolságban. Nehéz dolog lett volna megismerni a várost.

Csupán egy háztömeget láttak, a mely egymás fölé tornyosult a tengerparton, egy óriási sziklatömbön, a kikötő felett, a mely a part kanyarulatánál szögeltet be. Az egész felett kimagaslott egy karsu torony, a mely a homályban a való-ságnál még sokkal magasabbnak látszott.

Sándor Mátyás elhatározta, hogy nem megy be a városba, a hol két idegen megérkezését csak-hamar észrevették volna. Meg kellett tehát kerülni a falakat, ha lehetséges s így érni el a tengerpart valamelyik félreeső pontját.

De ez nem történt meg a nélkül, hogy a két szökevényt ne követte volna távolról ugyanaz az ember, a ki megpillantotta őket a lemei csatorna partján, — ugyanaz a Carpena, a kinek a csendőraliszt előtt tett elbeszélést kihallgatták.

A spanyol, a kitűzött jutalom által csábítva, hazamenetközben letért az utról, hogy jobban kémkedhessenek, a véletlen, a mely neki kedvezett, a menekülteknek pedig kárára volt, a szökevények nyomára vezetve.

Csaknem ugyanazonan perczen egy rendőrszaksz, a mely a város egyik kapuján jött ki, ke-vésbe mult, hogy el nem zárta az utjokat. Épen csak annyi idejük volt, hogy félrevonulhattak, aztán a kikötő fala mellett gyorsan a tengerpart felé siettek.

Egy szerény halászkunyhó állt itt, melynek apró ablakai meg voltak világítva s aajtaja nyitva. Sándor Mátyás és Báthory István veszte van, ha e házban nem találnak menekület, ha be nem bocsátják őket. Menedéket keresni kétségkívül annyit jelentett, mint kockára tenni mindent, de nem tévovázhatnak.

Sándor gróf és társa a ház aajtaja felé futott. A küszöbön megálltak.

Benn egy ember hálót foltozgatott, egy hajó-lámpa világánál.

— Barátom, — így szólítá meg Sándor gróf, — nem volna szives megmondani, mi a neve ennek a városnak?

— Rovigno.

— És kié ez a ház?

— Ferrato Andrea halászá.

— Sziveskednék Ferrato Andrea halász nekünk éjjeli szállást adni?

Ferrato Andrea végig nézte az idegeneket, az aajtóhoz ment, megpillantá a rendőrszakszát, a mely a kikötő falának sarka mellett bekanyarodott, kétségkívül kitalálta, kik azok, a kik vendég-szeretetéért kérték és belátta, hogy veszte vannak, ha késlekedik a felelettel...

— Lépjének be, — mondá.

De a két szökevény nem sietett átlépni a ház-lás házában küszöbét.

— Barátom, — mondá Sándor gróf, — ötezer forintnyi jutalom van ígérve annak, a ki átszolgáztatja a pizinói vártoronyból megmenekült szökevényeket.

— Tudom.

— És a gályarabság vár arra, a ki nekik menhelyet ad, — folytatta Sándor gróf.

— Tudom.

— Ön átszolgáltathat bennünket.

— Mondtam már, hogy lépjének be... lép-jének be hát! — felelé a halász.

Es Ferrato Andrea becsukta mögöttük az ajtót, ugyanazon pillanatban, midőn a rendőrszaksz a ház elé ért.

VIII. Ferrato Andrea háza.

Ferrato Andrea korzikai volt és a vartenai ke-rületben, Santa Manza helységben született, melynek kis kikötője a sziget déli csucának ka-

nyarulata mellett fekszik. A bastian és a porta vecchioin kívül csak ez az egy kikötő létezik a sziget keleti oldalán, a mely néhány ezer évvel ezelőtt oly szeszélyes beszögelesek mutatott és most egyenlővé tétetett a hegyi patakok által, a melyek lassankint elpusztították a benyuló földnyelveket, eltöltötték az öblöket és megse-misítették a kisebb medreket.

Ferrato Andrea itt, Santa Manzában gyakorolta halászmesterségét azon a keskeny darab tengeren, a mely Korzika és az olasz föld közt létezik, néha azonban ellátogatott a Bonifacio-szo-rok és Szardínia szikláig is.

Husz évvel ezelőtt nőt vett egy fiatal leányt Sartenából, két év múlva egy leánykaja született tőle, a ki a keresztneve Mária nevet kapott. A halászmesterség nehéz mesterség, főleg mikor korálhalászattal is párosul, mert a tengeraltti korál-telepeket a tengerszoros legveszélyesebb átjáróinak a fenekén kell keresni. De Ferrato Andrea bátor, erős, fáradhatlan ember volt és a halászat mind-két nemében egyenlő ügyességgel bírt. Üzlete vi-rágzott. Tevékeny és értelmes neje tökéletesen rendben tartotta a santa manzai kis házat. Mind a ketten tudtak olvasni, imi és számolni, így aránylag művelteknek voltak mondhatók azon százötvenezer olvasni és imi nem tudó emberhez képest, melyeket a statisztika maig is előtiintet a sziget készszá hatvanezer lakosa közt.

Ezenkívül — talán épen e műveltség-nél fogva — Ferrato Andrea gondolkodásmódjára és érzelmeire nézve egészen francia volt, noha olasz eredetű családból származott, mint a kor-zikaiak nagy többsége. És körülmény, ez időtá-jban, ellenségeket szerzett neki azon a vidéken. A sartenai kerület a sziget déli végén fekszik, messze Bastiától, messze Ajacciótól, messze a nevezetesebb közigazgatási és törvénykezési köz-pontoktól, és voltaképen nagyon hozzáférhetlen marad minden iránt, a mi nem olasz vagy szárdí-niai; — a dolgok a sajátos állapotának meg-szüntetését csak az újabb nemzedékek nemzeti irányu nevelésétől lehet várni.

Tehát, mint említett, kisebb-nagyobb mérték-ben titkolt ellenséges indulat uralkodott a Fer-rato család iránt, Korzikában pedig az ellenséges indulat nagyon közel van a gyűlölethez és a gyű-lölet még közelebb az erőszakosságokhoz. Bizo-nyos körülmények csakhamar még inkább elmré-gesíték ezeket az érzelmeiket. Ferrato Andreának egy szép napon elfogyott a türelme, és haragja fellobbanásban megölt egy kétékező gazfickót, a ki őt fenyegette. Ennek következtében menekülnie kellett.

De Ferrato Andrea nem tartozott azok közé az emberek közé, a kik a hegységekbe menekül-nek, a hol egész életük nem egyéb örökös küzde-lennel részint a rendőrség, részint az elhunyt és barátai ellen, míg végre a kölcsönös bosszuál-lások láncolatának az övéik is áldozatul esnek. Elhatározta, hogy kivándorol és sikerült titok-ban elhagynia Korzikát és átkelni a szardíniai partokra. Neje utána ment kis leányával, a mint pénzzé teheté csekély vagyonkijukat, eladhatta a sante-manzai házat, ingóságait, bárkijukat és hálójukat. Örökre lemondott arról, hogy szülőfö-lét viszonlással.

Ezenkívül a gyilkosság, noha önévédelemben követett el, súlyosan nehezített Ferrato Andrea lelkiismeretére; elhatározta, hogy jóvá teszi ezt a bűnt. Azt mondá magában, hogy az ember-ölésért csak egy nyelhet bocsánatot, ha a helyett, a saját élete kockáztatásával, megmenti egy má-sik ember életét. Elhatározta, hogy ezt megteszi, mihelyt alkalma kínálkozik.

Ferrato Andrea, Korzikát elhagyván, csak rövid ideig maradt Szardíniában, a hol könnyen megismerhették és fölfedezhették volna. Erélyes és bátor ember letére nem remegett magáért, de remegett az övéi miatt, kiket a családi vérésszü utólrhetne. Bevárt a perczet, míg elköltözhe-tett, a nélkül, hogy gyanut ébresztne és átment Olaszországba, Ankonából alkalma nyílt átkelni az Adriai-tengeren, az isztriai partokra. Nem szal-asztotta el a kedvező alkalmat.

Ezért és ily körülmények következtében tele-pedett meg a korzikai halász a rovinói kis ki-kötőben. Tizenhét év előtt újra kezdte itt halász-mesterségét, és visszaszerezte előbbi jólétét. Megérkezése után kilenc évvel egy fia született a ki Luigi nevet nyert és a kinek születése az anyja életébe került.

Ferrato Andrea, özvegyesé óta egyedül ált leányával és fiával, Mária, a ki akkor tizenéves volt, az anyát pótolta a fiatal gyermek mel-

lett, a ki nyolczadik évét volt betöltendő. És a rovinói halász, derék nejeinek elvesztése felett fájóvást érzett győtrő fájdalommal nélt olyan boldog lett volna, a milyenné a munka és a tel-jesített kötelesség öntudata teheti az embert. Mindenki szerette őt a vidéken, mert szolgál-atkés és jó ember volt. Azt már tudjuk, hogy méltán ügyesnek tartották a mesterségé-ben. A hosszan elnyúló sziklák közt, a melyek Isztria partjait borítják, nem volt oka sajnálni régi halászeit a Santa Manza öblében és a Boni-facio szorosban. Ezenkívül nagyon jól ismerte a partokat, a melyeken ugyanazon nyelvet beszél-lik, a melyet ő beszélt Korzikában. Az a jövedelem a mit a hajók kalauzolásáért keresett Polától Triestig, tetemesen fokozta azt a jövedelmet, melyet a halászatból nyert e halakban gazdag vizeken. A házából nem is ment el szegény em-ber alamizsna nélkül és Mária leánya híven se-gítette őt a könnyűletességben.

De a santa manzai halász nem feledkezett meg régi ígérteiről: életet élelt. Egy embert meg-fosztott életétől. Egy másik emberét meg fogja menteni.

Ezért történt, hogy mikor a két szökevény megjelent aajtja előtt és mikor kilétekét kila-lta, nem habozott így szólni hozzájuk: «Lép-jének be!» s egyuttal magában utána mondta: «Az Isten oltalmazzon mindnyájunkat!»

(Folyt. köv.)

AESTHETIKA AZ ÁLLATVILÁGBAN.

Vajjon az ember-e az egyedüli teremtetés, kinek érzéke van a színek és formák szépsége iránt? Alig hihető. Hiszen tudjuk, hogy a ma-darak énekléssel szórakoztatják magokat, figyel-met tanusítanak a hangok iránt és hajlandók eltanulni. Tudjuk, hogy a családó fölére a trombita hangjaira, s hogy a régi kigyóötvölők bizonyos hangokat használtak kigyók megse-lítésére. S egy oly állat, melynek idegzete elég finom arra, hogy érzékel bírjon a zene iránt, műzles tekintetben sem lehet egészen hiányos. Szín és szag iránt érzékkel bírnak a gyümölcsön és virágmézen élődd madarak és rovarok. Csak az illatos és derült színezetű virágokat látogat-ják ezek, s csak az ily virágok bírnak himporral, melyet a röpke vendégek a szomszéd virágokra vihetnek keresztet és czéljából. A szín és szag képezi itt a külső vonzerőt, s ugyanigy áll a dolog a gyümölcsökönél. Bátran lehet tehát állí-tani, hogy a madarak és rovarok meg tudják különböztetni a színeket.

Tapasztalati tény, hogy az emberek közt különösen a fejlettség kezdetleges fokán állók azok, melyek a ríktó és tarka tárgyakat, fényes csecebecségeket, festéseket, tollakat, virágokat, stb. szeretik, s szép ruhákban, testönek cizco-mázásában tetszelegnek. Mi több, azt lehetne mondani, hogy az ember első ruházkodására is nem annyira a szükség és kényelem, mind-inkább a cifrázkodás ösztöne vezetett. Különös, hogy a madarak épen ezt a csinosítási hajlamot árulják el. Vannak ausztráliai madarak, melyek feszkéiket egész rendszeresen kagylókkal, tollak-kal, fénylő és csillogó tárgyakkal ékesítik, s mások virágokat visznek feszkéikbe, nyilván azért, hogy párjaiknak a mézesheket alatt udva-roljanak velök. A szarka nem egyszer egész muzeumot rendez be azokból a fénylő tárgyak-ból, mel eket elcsíphetett. Némelyek az égő szikráit is felkapják. A világosság sok állatra bir erős hatással. Pacsirtákat tükrök forgatásával lehet fogni; más madarak az égő tűzbe bele-röplünek.

Him-madarakon észlelték, hogy tükrörben látott képmásaik egész izgalomba hozták őket. Az sem egészen mese, hogy bizonyos madarak énekeltek és mozdulatokat tettek nőstényeiknek jól talált festmények előtt. Természetesen ez csak kivételes eset, valamint hogy emberek is léteznek a művelődés oly alacsony fokán állók, hogy saját portait-ikat nem volnának képesek fölismerni.

Azt a testrészt tekintve, mely a hivalkodás leggyakoribb tárgya, ugy a vad, mint a civilizált népeknél a főt találjuk ilyennek. Hasonló az eset a madaraknál is. Koszorúinkat, fejdi-szeinket, tollainkat, arcfestéseinket, fülönfü-gőinket meg szinte túlhaladják a házi majors-gaikon látható tarajok, bubók, begyek, s a melegebb éghajlatbeli madarak fényes tolla-zatai. A fej után az ember és állat díszének legszokottabb helyei azok, melyek legszembe-

ötölbbek, — a vállak, a mell és a nyak. Sohasem kerülnek azonban rejtett vagy használatlan helyekre, például szárny alá vagy mögé. Vagy ha igen, akkor e részeket bizonyos izmok látják el, melyek segítségével azok tetszés szerint felfedhetők, mint például a páva terjeszti ki fark-tollait.

Uj analógiát szolgáltat az ember és az állat közötti állatok közötti párhuzamban az, hogy mindkettőnél párosodás idejében jut a szépség fejlődése tetőpontjára. A madarak is tavasszal öltik fel nászruháikat. Szemeik szivárványhártyája fényesebb s általában minél több igyekezetet fejtenek ki abban, hogy tessenek. Pávák, fészánok, gyöngytyukok, paradicsommadarak szüntelenül izgolódnak, forgolódnak, fel s alá járnak, hiú módon feltűnni akarva. Nemcsak a madakat és a rovarokat, de még a hidegvérű csúszó-mászókat is több életkedv hatja át ilyenkor.

Csaknem általános szabály az állatvilágban az is, hogy a him. a mely szerelmesebb, s a melynek feadatál jutott párját megkeresni, egyszersmind a szebbik is. Szépsége nagy hasznára szokott lenni párja keresésénél. Egyszersmind az is a természet böles beosztása mellett

AZ ORTLER, A MALSI PUSZTÁRÓL TEKINTVE.
Az «Osztrák-Magyar Monarchia irásiban és képmén» első füzetéből.

bizonyít, hogy az éneklő madarak rendszeren egyszerűbb tollazatuk, s a fényesebb tollal bírók ritkán énekesek is egyuttal. A négylábuak és rovarok egy részénél pedig úgy a szint, mint a hangot a szag ingere pótolja.

Tudva azt, hogy az állatok és madarak a szín és szag érzéklő képességével rendelkeznek, természetes következménynek látszik, hogy azok a hímek, a melyek szebbek, könnyebben jutnak párokhoz. Lehetetlen kétségbevonni, hogy a szép tollazatnak és szép éneknek ilyen hatása van a madaraknál, különben hogyan igyekeznének a hímek udvarlásaik közben olyannyira kifejteni előnyös tulajdonságaikat. S ha pedig ez úgy van, akkor bizonyos, hogy a szebb hímeknek van több esélyük arra, hogy sajátosságaikat átörököljék a következő nemzedékekre. Ez a tünemény alapja a természet ama nagy elvének, mely a fajnemesítésben érvényesül az élőszervezeteknél.

EGYVELEG.

* A híres kínai kőfáról Undank amerikai mérnök, ki ott vasutat épít, a következő leírást közli: Az egész 360 német mérföld hosszú, 18 láb magas s fenn 15 láb széles. A talap szilárd gránitból áll, a fal tömör kővekből. Minden 2—300 lépésre 25—30 láb magas s 24 négyzetláb széles tornyok vannak. A

falak tetején mindkét oldalt védőbástyák, úgy hogy egyik toronyról a másikig el lehet menni a nélkül, hogy az ellenség észrevenné. A fal hegyek, völgyek, néha 1000 láb mélységek s vizek felett vonul egyaránt. A nagy folyamok partjain erős vártornyok állnak. E falat körülbelül 200 évvel K. e. építették a tatárok ellen s mindenesetre sok millió ember dolgozott rajta.

* A leggyorsabb vasutmenet jelenleg az, mely az Egyesült-államokban a Baltimore és Washington közt levő utat teszi meg óránként 85 kilométer gyorsasággal. Utána következik a Londontól Nottinghamig menő expre-s-vonat 80 kilométer sebességgel. A francia vonatok közül leggyorsabbak a Párisból Bordeauxig (64) és a Párisból Calaisig (61) menők. Más országokban nincsenek ily gyors járású vonatok, még a leggyorsabbak is csak 45—50 kilométer utat tesznek meg óránként.

* A legnagyobb csatorna jelenleg a Desagne csatorna Mexikóban. Ez 300 láb széles, 200 láb mély és széntartalma talajban van ásva. A csatornát már 300 évvel ezelőtt készítették oly czélból, hogy a fővárost fenyegető tó vizét levezessék.

* Az indiai nők nagyon gyorsan haladnak előre. Madrasban a községi választásoknál megadták nekik a szavazatjogot.

* A szív ereje. Számítások szerint, egy percze 75 érverést véve alapul, az emberi szív egy nap alatt oly működést fejt ki, mely egyenlő oly erővel, a mely

egészen sajtolt papírpépből áll. hangja valamivel gyengébb a fazongorákénál, de kitűnő lágy, teli s hosszan tartó, az orgonához hasonló. Egy ily zongorát a devon-hírei herceg számára készítettek.

* A kanári-madarakból Németországból az Egyesült-államokba évenként mintegy 120,000-et visznek ki.

* Főtt hus az újabb tapasztalatok szerint sokkal ízletesebb és táplálódó, ha a vizet, melyben megfőzik, nem melegítik fel egész a forráspontig, hanem mintegy 200 Fahrenheit fokra. Ez esetben azonban a husnak tovább kell a tűzön állani.

* Izrael elveszett törzseinek az «Albany Sunday Press» szerint Amerikában állítólag nyomára akadtak. A Tennessee hegyeiben ugyanis néhány vasuti mérnök egy barlangra bukkant, melynek bejáratán héber felirat volt. A barlang belsejében óriási amfiteátrum volt több mint 5000 csontvázal, melyek mellett a rézlegyverzet s nehéz paizs még épen megmaradt, sőt a mi csodálatosabb, az elesett katonák csontvázai közt nagy rézdobozban sok írást találtak, melyekből kiderül, hogy ezek Izrael elveszett törzseinek utódai.

* Az angolok birmai első hadjáratáról a birmai királyok most angol kézbe került történetében a következő mulatságos leírás közöltek: Mintegy hatvan évvel ezelőtt fehér idegenek jöttek nyugotról versenyezni az arany palota urával. Hajóval jöttek, elfoglalták Rangunt s Promot; és mivel az arany

Sándor fejedelem és fivére Ferencz József herceg a szlivniczi csatában.

A SZERB-BOLGÁR HARCZTÉRRŐL.

A távirók és hírlapok korszakában még a rövid ideig tartó háborúk is hírnévre tudnak szert tenni. Néhány hét óta az egész művelt világ ismeri, sőt bizonyos tisztelettel emlegeti Sándor bolgár fejedelem nevét, kinek népszerűsége oly nagy lett, hogy még haragos unokatestvére, a hatalmas orosz czár is kényszerítve érzi magát elégtételt adni neki valamely alakban azért, hogy pár héttel ezelőtt, midőn ügyét csaknem mindenki vesztettnek tartotta, nem csak nyilvánosan megtagadta, de ki is dobta az orosz hadsereg kötelékéből. Sándor fejedelem e hírneve jól ki van érdemelve. Kicsiny s műveletlen nép vezére, de lelkes és ügyes hadvezér, ki — mint egyik ruszuki levélünk már régebben megjósolta — a hadsereget egészen föl tudta villanyozni. Mintha csak színpadon ment volna végbe, úgy tűnt fel a nagy változás, melyet Sándor fejedelem személyes megjelenése a harcztéren előidézett. Pár nappal előbb a szerbek, a diadalittas Milánnal élőkön, még egész komolyan hitték, hogy csak egy nap kell, s ők a

bolgár fővárosba bevonulhatnak. Sándor fejedelemnek a harcztéren megjelenése után rögtön következett a dragomán-szorosi csata, majd a szlivniczi döntő ütközet s néhány nap múlva már a bolgár sereg állott szerb földön mint támadó, diktálva a fegyverszünet feltételeit.

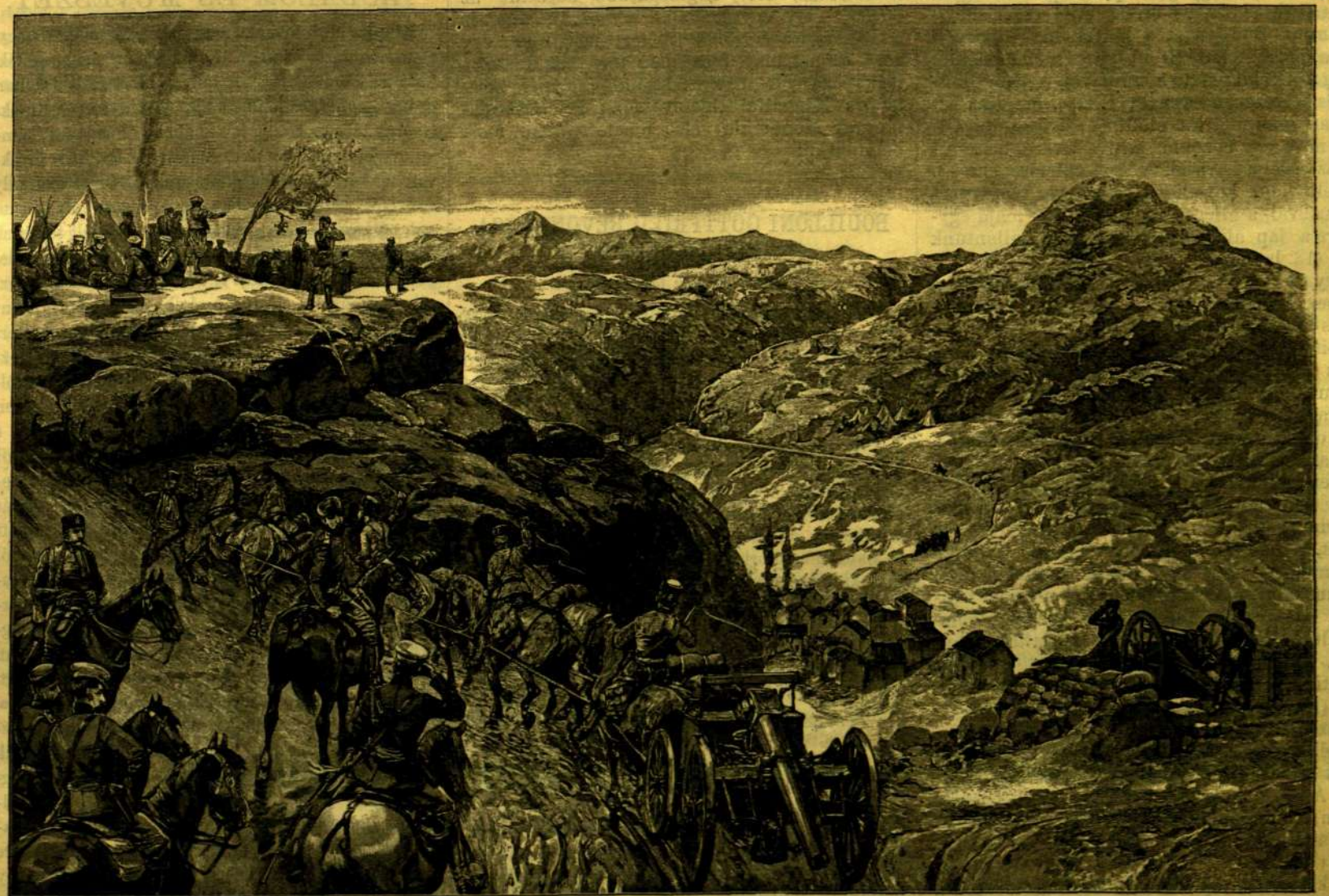
A szerbeket különösen meglephette e váratlan fordulat. Milán király a háborúba nem engedett menni hírlaptudósítókat s maga küldött folyvást haza Belgrádba távirati jelentéseket, melyekben biztos kilátásba helyezte a diadalt. E táviratokat a szerb fővárosban nyilvános helyeken függesztették ki s az irástudókat, kik a távirat szövegét hangosan olvasták fel, mindig jelentékeny számu kíváncsi tömeg vette körül.

Nov. 17-én következett be a fordulat. Sándor fejedelem fivérével, hesszeni Ferencz József herczeggel maga jelent meg a Dragomán-szorosban, hol Szlivnicza mellett védsáncokat és erődöket állítottak fel, hasonlókat azokhoz, minők

Szerb csapatok visszavonulása a Dragomán-szorosból.

a legutóbbi orosz-török háborúban! Plevnát védelmezték. A két fiatal vezér mindenütt ott volt, a hol szükség volt rájuk, veszélytől s nélkülözésektől sem irtóztak s ők vezették a rohamot a szerbek jobb szárnya ellen, mely a süri ködöt felhasználva feljűk közeledett. Kétségkívül a bolgárok volt a kedvezőbb helyzet s az is világossá lett, hogy az elbizakodott szerbek a visszavonulásra nem is gondolva, nagyon könnyen zavarba jöttek. Aztán élelmészük is igen gyalg volt s a katonák téli ruha hiányában sokat szenvedtek; de valószínű, hogy a csata szerencsés vége a fejedelem buzdító jelenléte s hadvezéri ügyessége nélkül alig következett volna be. Egy egész hétig tartó diadalmas hadjárat következett ezután, míg végre mult hó 27-én e

A Dragomán-szoros.
A SZERB-BOLGÁR HÁBORÚBÓL.

szerb Pirot város is a bolgárok kezébe jutván, a diplomácia avatkozott be, hogy legalább fegyverszünetet eszközöljön ki a harcolók között. A szerbek mindenfelől (Viddin környékét kivéve) összevonultak s a bolgárok nem ritkán szuronyokkal üldözték őket.

RAJZOK A TRÓNÖRÖKÖS CZIKKÉHEZ.

Midőn az „Oszták-Magyar Monarchia irásában és képmében” című vállalat első füzetének megjelenéséről említést tettünk, érintettük a bevezető cikket is, mely maga a trónörökös tollából származott s melyben a fenséges szerző mintegy köröten vezeti végig az olvasót az örökös tartományok és Magyarország változatos vidékein.

E szépen irt cikkhez Rumpler Ferencz készített művészi kiviteli rajzokat, melyek keret-alakban foglalják be három felől a szöveget, mint az a cikknek lapunkban bemutatott utolsó két lapján látható.

A trónörökös tollát a művész önjáratára vezeti, az egész folyamán híven kíséri. A mit a toll leír, azt az ön nyomban képen is szemléltethetővé teszi.

Ott látjuk e nagy ügyességgel összeállított s egymásba fonódó képeket, melyek a cikk körül a füzetek 5—17 lapjait díszítik, mindenekelőtt egy nyitott könyvet tartó génusz alakját, lábainál a földgömbbel, s a kiterjesztett könyvben Ausztria-Magyarország címével és sugarakat szóró nappal (5. lap), majd Ausztria és tartományai címere mellett Rudolf császár mellképét s alább az ősa Duna felső részét, hegyeivel és völgyeivel (6. lap); a Schneeberg alatti réten, melyet Alsó-Ausztria cimerpajza díszít, initial gyanánt, a pajta felé ballagó, kékkel megrakott szekert, azon alul Bécs képét, a Bisam hegyről tekintve (7. lap). Majd Hohen-Salzburg erődje a város egy részével, ez alatt egy alsó-ausztriai arató földmivelő alakja tűnik elénk, a mint munkája közben megpihen, hogy pipára gyújtson, míg odább az erdei csapadék előtt vidám tánczot jár a fiatalság. (8. lap.)

A következő lapon a délszaki tájak pompája tárul elénk, s a tenger csapkodja partjait; a láthatáron megjelennek egy öböl koralakjai (9. lap). Majd a prágai Hradszint látjuk, falusi bucsumenettel, leányok, legények tánczával (10. lap). Egyszerre fölragyog a nap, közepén a magyar koronával, alatta az ország címerével. Megpillantjuk Budapestet a láncz híddal, a királyi várpalotával. Alatta Szent István mellképe, alól pedig az alföldi pusztá a csárdával, a gémes kúttal és a leáldozó nappal (11. lap). Majd az Al-Duna Vaskapuja van előttünk szíves zátanyai, mire egy bozontos medve átvészelt bennünket az erdélyi havasok vadászterületére (12. l.).

Déli vidék következik, a magyar természet Abbazáival, s allegorikus alakokkal; majd egyszerre a lap alján galicizai rónait pillantunk meg. (13. lap.)

Egy csoportban itt találjuk a monarchia két felének különböző nemzeteit, jellemző alakukban s e lap alján a monarchia két felének címereit, a föld termékenységét feltüntető allegorikus alakokkal (14. lap). Aztán ismét ott vagyunk az Alpesek közt, s a havasi flora példányai alatt bucsujáró csoportokat tűnik elénk, míg oldalt látjuk a mérsz vándort villámlás, zivatar között, mint halad a szédítő hegyi ösvényen fölfelé, alant pedig a jámbor paraszt mint, szántja földjét, míg az asszony ott a kis kunyhó szobájában gyermekét ápolja (15. lap). Ott, a hol a trónörökös a munka historiai programját fejt ki, a raja a történelem allegorikus ábrázolása s oldalt látjuk a római legiókat, a mint átkelnek az Alpeken; egy rombadult oszlop az ő-világ letűnése, alatta a tátott száju sárkány a középkor emberirtó dulságait jelenti, egy harci jelenetével a török világának. (16. lap.)

Ezzel szemben, az utolsó lapon, kedves, derült ellentétül, a mai időből vett gyermekcsoport tűnik elénk, a mint virággal, gyümölcseivel játszik. A jelen idő allegorizálása. Legálól, befejezőképen, a tudományt személyesítő aggasztán alakja látható, a mint a körzövel a földet méri (17. lap).

E két utolsó lapot közöljük ez alkalommal a képekkel együtt mutatványul.

AZ ALPESEK.

Az „Oszták-Magyar Monarchia irásában és képmében” című vállalat, mely Rudolf trónörökös kezdeményezésére indult meg, már megjelent első füzetében a monarchia hegyes vidékeinek leírását természetesen a legnagyobb hegyiség, az Alpesek ismertetésével kezdte meg, melyek földrésznünknek mintegy magvát alkotják.

Az Alpesek külső alakjáról s arról a benyomásról, melyet az a szemlélőre gyakorol, következőket írja az ismertetés általános része:

Ha az Alpesek hegylánczát például München-től vagy Augsburgtól, Milánótól vagy Velenczétől szemléljük, a messze távolban, a láthatár ködében uszva magas hegygátat veszünk észre, mely a látás körét 100—120 foknyi hosszúságban zárja el, s melynek csipésének fogazott hókronája hozzávetőleg már sejteti rendkívüli magasságát. Sokkal nagyobb szerű és tanulságosabb azonban az alpesi vidék képe a hegység belvidékének valamely kimagasló csúcsáról, mely azt egész kiterjedésében áttekinthetővé teszi. Innen tekintve az Alpes-hegység magasra főlőlyagzott daganatnak tetszik, mely legmagasabb a közepén, míg külső határain észak és dél felé lassan alá ereszkedik s végül többé-kevésbbé meredeken hanyatlík alá az alatta terülő lapályra. Alakja egy hosszú, fölfordított teknőhöz hasonlít, melynek idomát a számtalan völgybarázda a legkevésbé sem rontja meg. A belvidék azonban mindenütt, mint a legvadabb háborgásban levő tenger felszíne, gerincekkel és oromzatokkal van sűrűn ellepve, melyek egész lent a sötétlő mélységekben ugyanannyi völgy vágódik be. Csak egy itt a hullám-völgyek hasonlíthatatlanul mélyebbek, mint a tengeren. Leírhatatlan fenség és oly ünnepies csend nyugszik az egészen, mintha maga a természet imádkoznék itt leborulva alkotója lábainál.

Mint tudjuk, az Alpeseknek monarchiánk területére csak keleti része s a Közép-Alpesek-ből a középső és déli öv keleti részei tartoznak.

A Közép-Alpesek déli övéhez tartoznak az *Ortler Alpesek*, melyeknek főgerince északról délre vonul s kelet felé az Ecs folyóval egyenközleg hosszú melléknulványt bocsát ki magából. Az *Ortler-Alpesek* csoportjának nem igen jelentékeny terjedelméhez képest nagy számú magas csúcsa van, például a Königspeitz, a Cefal-om, stb. Legmagasabb közöttük az *Ortler*, mely egyszerűsége miatt a monarchiának is a legmagasabb (3905 méter) hegygora, egy zord és mogorva fenségben toronyosuló, széles jégköpenyvel takart sziklatömb, melynek *Lichtfels* Éde által rajzolt képét az „Oszták-Magyar Monarchia” első füzete nyomán most bemutatjuk.

BOUILLONI GOTTFRIED BEVONULÁSA JERUZSÁLEMBE.

— Piloty Károly festménye. —

A müncheni Maximilianeum-gyűjtemény nagy történeti festményei sorában méltó helyet foglal el Pilotynak, a muzeumunk képtárában levő *Nero* festménye után (1862-ből) nálunk is ismert német művészek az a képe, mely Bouillonit Gottfried jeruzsálemi bevonulását tünteti fel. A kereszténység évezredes történetének ez egyik legkiválóbb momentumát mindennél inkább alkalmas arra, hogy egy oly élénk történelmi érzékű képről, mint Piloty, tanulmány tárgyául szolgáljon, s hatalmas színezet teltségével és hatásos csoportozatainak bemutatására alkalmasul kínálkozzék.

1099 június 7-ike volt az a nevezetes nap, melyen huszezer kereszties vitéz Jeruzsálem elé ért. Három évvel előbb hatszázezer indult el németalföldiek, francziák és normanok „Deus le volt” („Isten akarja”) kiáltások között Palesztinába, hogy a szent sirt a szaracénok kezeiből visszahódítsák — de nyomor, betegség és belvillongások annyira leolvasztották utközben számukat, hogy alig harminczadrésze érkezhett meg a csélál.

A sereg fővezére, Bouillon Gottfried, lotharingi herczeg, három oldalról kerítette be hadaival a várost, de ismételt rohamai is sikertelenek maradtak, míg végre július 15-dikén délután a falostron-tornyát a külső falnak szegyezte s a felvonó-hidról ő is az első között mászta meg a

falat. Ugyanakkor az apuliai Tankred és a normandia Robert lovagok rést ütöttek a kapun s ekkor a keresztiesek mindkét helyen tömegesen kezdtek betódulni, s oly borzasztó mészárlás támadt, a minőhez hasonló a történelem nem emlékezik. Toulouse-i Rajmund, mint szemtanú, ezeket mondja erről: „Ha az igazat beszélem, senki sem hiszi el; Salamon templomában a vér a lovasok térdéig s a lovak zabláigáig ért.”

Gottfried a maga részéről, mint az egykorú krónikások egy része is megerősíti, tartózkodott a gyilkolástól, s három társával a szent sirhoz sietett, hogy mesztaláb ihletett és könyvek között első imádkozzék a szent helyen. Mások ellenben azt híresztelték, hogy igyekezett a szent város meggyalázását a szaracénok kiontott vérével boszulni meg s minden fogalmat felülhalad, hány hitellent hányt kardelre ő és Tankred.

Tömött csoportokban vonultak az ostromlók a moriai templomba s csak kétségbeesett védelem után adták meg magokat Tankrednek, a ki nekik, mint foglyoknak, ígérte, hogy nem lesz bántódásuk. Következő napon azonban több kereszties vitéz megmászta a templom fedelét, onnan a templomba hatoltak s a bennlevőket utolsó lábíg levágták. Hogy volt-e része e gyalázatos tettben Tankrednek, e felett eltérnek az egykorú források. Némelyek szerint nagyon felindult azon, hogy szavát így megszegték s keserűen panaszt emelt a fejedelmeknél csapatai hűtlensége miatt. Csak annyi bizonyos, hogy a fejedelmek tanácsot tartottak, mitevők legyenek a foglyokkal, s hogy ezek végre, tekintettel a számukból a keresztiesekre háromolható veszélyre, kivétel nélkül felkoczoltattak.

Július 13-dikán a fejedelmek egy világi fővezér választását határozták el. A sereg legkiválóbb férfja, nem annyira hadi tényeinél, mint követői számánál és gazdagsága kiterjedésénél fogva, Rajmund toulouse-i gróf volt. Rábízták tehát a jeruzsálemi koronát, ő azonban kijelentette, hogy ott, a hol Krisztus szenvedett, nem akar földi koronát viselni. E vallásos érzületől eltekintve különben politikai okai is voltak a korona visszautasítására, és Gottfried is, kinek aztán a koronát fölajánlották, csak a szent sir védője címét viselte.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Klapka emlékiratai. A Franklin-társulatnál negyven ivre terjedő nagy kötet jelent meg, emlékirati irodalmunk becses műve, mert szabadságharcunk egyik kiválóbb alakja és tényezője, Klapka György tábornok adja közre abban élményeit. Címe a nevezetes munkának „Emlékeimből”. Mily értéke van adatainak szabadságharcunk történetére, s mily vonzerőt rejt magában az olvasóra oly férfianak elbeszélése, ki egykor maga is csinált történelmet, épen azt, melyről ír, — szinte fölszöges emlégetni. Klapka nem most ir először a szabadságharcról, de magyarul először. A régibb években megjelent munkái oly időkből valók, mikor itthon úgy sem terjeszthették volna azokat, s leginkább a külföldi közvélemény fölvilágosítására voltak szánva. Ezeket felhasználta magyar könyvében is. A bevezető részben gyermekkoráról emlékezik meg a hős tábornok, s ekkép maga szolgáltat adatokat életrajzához. Ebből megtudjuk, hogy Klapka nagyapja, Károly, Morvaországban, Znaimban született, s II. József császár alatt, kevéssel az utolsó török háború kitörése előtt jött Magyarországra, hogy a kormány megbízásából tábort gyógyszertárt állítson föl a Bánátnak s a szomszédos vármegyékben. Atyja már Temesvár polgármestere volt, 1825-ben és 1831-ben pedig országgyűlési követe. Régi cseh nemességét meg nem kaphatván, 1841-ben magyar nemességet nyert. Klapka 1838-ban Bécsben lépett katonai szolgálatba, 1842-ben pedig a magyar nemestörtségbe nevezetett ki hadnagynak. Testőri szolgálatra negyedik évében ismerkedett meg egy erdélyivel, Honigbergerrel, kinek testvére orvos volt Rundsing, Lahore királyi uvarában, s ki megbízást nyert, hogy a lahorei seregbe való belépésre fiatal tiszteket szolítson föl. Klapkának nagy vágya volt Indiába menni, elbocsátását is kérte a gárdából, de sok akadályozó körülmény állt útjába. 1848 tavaszán azonban utra akart csakugyan keln,

már bucsulátogatást is tett Erdélyben Julia nővérénél, a Szászváros melletti Kudsir oláh faluban, mikor a párisi forradalom híre megérkezett. Klapka fölhagyott indiai útjával, itthon maradt s az 1848—49-iki események történeti alakja lett. Könyvének ama részében végig kísérni, mely a szabadságharcban való részvételét adja elő, annyi volna, mint a nagy idők legfőbb eseményeit ismételni. Klapkának a közvetlen szereplés benyomásain, emlékein kívül nagyfotosságnak iratok is állnak rendelkezésére. A csaták egy részét, a komáromi napokat, Liven megírni Klapka emlékiratai nélkül nem lehet. Kutatói értéke van a csaták leírásának, melyeket a tábornok oly pontos részletességgel ad elő; ilyen az isaszegi, nagysarlói csata, az ujszjónyi sáncok bevétele és a komáromi csata 1849 április 26-án, továbbá a július 2-iki és július 11-iki komáromi csaták, a kitörés Komáromból 1849. augusztus 3-dikán. A szabadságharcra való visszaemlékezések a kötetnek épen felét foglalják el. Ezt követi „A száműzetésben” című rész, az emigráció történetének és Klapka élményeinek nagyérdéki fejezetei. A könyv a krimi hadjáratról végződik, tehát a tábornok nem adja egész végig élményeit. Függetlenül közli gróf Teleki Lászlónak hozzá intézett leveleit, melyekben sok jellemző van e kitűnő hazafira és gondolkodására. Az egész mű elejétől végig lekötö az olvasó figyelmét, mert nemcsak nevezetes korszak eseményeit eleveníti meg azok szereplőivel együtt, hanem ez eleveneséget oly férfui előadásától nyeri, mint maga Klapka. Szabadságharcunk története még mindig várja az avatott tollat, talán nem is jött el az ideje, hogy a történelem szelleme nyugodtan ítélhessen, de a kik ismerni kívánják — és ki ne kívánna — e nagy eseményeket, azok Klapka könyvében a közvetlenség oly előadását találják meg, mely egész közelbe hozza a multat. Ritka könyv dicsekedhetik oly előnyökkel, mint ez: nagy események szemtanúi előadásával és egy kiváló történeti alak tannokodásával. A kötet ára 5 frt.

Urak és parasztok. Ez a cizme Mikszáth Kálmán egy újabb beszély- és rajzgyűjteményének, mely most jelent meg a Révai testvérek kiadásában, czímkepes csinos kötetben. A kötet tartalma négy részre oszlik. Az első a „Régi történetek”, többnyire elbeszélésszerűek, kettő közte („A tanács ur furfangja” és „A Kürthy né uborkái”) történeti tárgyú. A második rész, — „Mesék, a kis Laczikának, ha nagy lesz” — a „Király ruhái” és „A romlott férfiak országát” tartalmazza, két kedvesen írott, szép kidolgozású történetek. A harmadik rész a „Fényképek” pompásan sikerült három rajzot ad, minők „A kaszát vásárló paraszt”, „Az ügyes-bajos ember” és „Látogatás egyik alkalomnál”. Végre a negyedik részben „Históriák a jelenből” czim alatt kilenc rajzot veszünk azzal az eleven színekkel, egészséges humorral és könnyedséggel írva, mely Mikszáthot az újabb szépirodalom elbeszélő közt oly páratlan népszerűsége emelte. Jelen alkalommal bemutatjuk „Az elfelejtett rab” című „régi történetet a vármegye-világából”, mely egyike a gyűjtemény legsikerültebb elbeszéléseinek. A mintegy 200 lapra terjedő kötet ára 1 frt 50 kr.

Radó Antal műfordításai. Ismét egy új kötet jelent meg: „Olasz költőkből” czimmal, kiadja a Franklin-társulat. A csinos kiállítás s 216 lapra terjedő kötetben Dantén és Petrarcan kezdve, Leopardit és Gubernatisig, harminczöt költőt van képviselve; köztök Dante a „Divina-Commedia” utolsó énekével, nyolcz szonettel s négy canzonával, Petrarca huszonöt szonettel, Ariosto az „Örjögő Roland”-ból három, Tasso a „Megszabadított Jerusálem”-ből két mutatványval, Manzoni a Napoleon halálára itt virágíró ódájával („Május 5-ike”), melyet Goethe is érdemesen tartott, hogy lefordítsa; Leopardi öt költeménnyel; Foscolo a „Sirok” című hírneves elegikus tankölteménye egy szép részletével; Alfieri egy szerelmi dallal, — sőt Michel Angelo is egy szonettjével, Medici Lőrincz egy farsangi énekével s maga Garibaldi is egy költői levéllel — és a többi kisebb híreink nálunk, de köztök nem egy, igazán jeles is. A gyűjtemény kétségkívül gazdag s változatos s a derék és szorgalmas fordító jól tette, hogy a nálunk — méltatlanul —

oly kevéssé ismert olasz költőket egyszerre ily szép számmal s választékos sorban elénk vezeti. Fordításai csinosak s kellemesen olvashatók is; hűség tekintetében azonban — legalább a melyeket az eredetiekkel összevetni alkalmunk volt, nem egy alapos kifogás akad esnek. Radó elég könnyen és jól eltalálja a hangulatot, de a tartalom szabatos visszaadására nem mindig fordít elég gondot; sietében talán nincs ideje rá, — de mi azt mondanók neki: legyen rá időt, mert ha fordításai nem követnék oly sűrűn egymást (csak minap egy nagy kötet szemelvény a latin költőkből, azóta elkészült hasonlóval a görögökből s Petrarca összes szonettjeivel!) bizonyára jobb munkát kapnánk tőle: mert hogy tehetsége van rá, az bizonyos. E kötetben is van sok, a mi egészen sikerültnek mondható, de legalább annyi, a mi még egy kis simitást, műgondot, talán fejtörést is kívánt volna, — néhány mellett, a mi bátran el is maradhatna.

Mutatványul közöljük itt néhány olasz népdal fordítását:

I.

Fecskemadár tengeren mégy által,
Messe repülés szép ragyogó szárnyval,
Szárnyadnak ha volna nálam tolla,
Kedvesemnek már rég irtam volna.
Ha megírom piczi levelecsém,
Vidd el neki, vidd el piczi fecském.
Hogya talán asztalánál ülne,
Köszönteti, mondjad, a ki küldte!
De ha puha ágyában találnád,
Szállj le halkan, ne zavarj meg álmát.

II.

Boldog az a vak is, a ki sohse látja,
Nem is látja, nem is szeretet a lányba,
Boldog az a siket, a ki sohse hallja,
A mikor panaszra fakad a lány ajka;
Boldog az a néma, a kinek a nyelve
Ki sem is mondhatja, mire vágy a keble;
Boldog a halott is sírgödör mélyében
— Megpihenhet nyugton, nem bánja szerelem.

III.

Nincs eszembe semmi olyan nóta,
A mi, lelkem, hozzád illő volna,
Szeretnék a föld méhéből venni
Olyat, a mit nem hallott még senki;
Olyat, a mit senki sohse dallott,
Olyat, a mit senki sohse hallott.

IV.

Ha egyszer meghalok, friss virággal fődj be;
El ne temess, kérlek, ne temess a földbe!
Tégy oda, tégy oda, ott engedj pihennem,
A hol olyan sokszor láthatlak meg engem.
A hol oszt verhetnek vad szelek, vad habok,
Ha érted halok meg, örömet meghalok;
A hol esd érhet, hol a nap is éget —
Szerelomból halok, ha meghalok érted.

V.

Mondogatták, mégy idegen országba —
Hova mennél, te két szemem világa?
De ha mégis: megizenjed idején,
Elkísérel, elkísérel könnyedén.
Hadd öntözöm sirással az útadat! —
Szeretődöt soha, soha el ne hadd
Hadd öntözöm sirással a léptedet —
Szeretődöt soha, soha ne feledd!

A Franklin-társulat kiadásában több közhasznú munka hagyta el a sajtót.

Verstan és aesthetika, középiskolák s felső leányiskolák használatára, valamint magán használatra, írta Baráth Ferencz, a budapesti ref. főgymnasium tanára. Jeles iskolai könyv, mely a költészettel együtt az összes művészetek törvényeit, egymáshoz való viszonyait s történetét világosan tárgyalja, s az aesthetikai műveltség iránti érzék fejlesztésére eddig-ig is jó szolgálatokat tett, mert ezáltal második, bővített kiadásra jelentik meg. Az új kiadás az a szerző több jeles külföldi mű fejtégetését is fölvetve, s a magyar verselésnél Aranyának ide vonatkozó értekezését. Ára 1 frt 50 kr.

Kereskedelmi irálytan és levelező, egybekötve kereskedelmi és magán ügyiratokkal. Gyakorlati kézikönyv kereskedők, gyárosok, pénz- és iparvállalati tisztviselők és ipartörzök használatára, írta Hanszli Ferencz. A pesti kereskedő ifjak társulata által jutalmazott pályamű. Immár harmadik kiadását érte meg, bizonyosságul használatosságának és elterjedésének. A magyar nyelv napról-napra nagyobb tért foglal el az üzleti levelezésekben, s nagy szükség van oly könyvre, mely bizonyos tekintetben megvonta a határokat, nehogy korlátlanosság és ferdeség kapjanak lábra, akár a fogalmak megzavarására; a kereskedelmi irálytan és kifejezéseknek megadja a szabatoságot. Nyelvtani részszel kezdődik a könyv, azok számára, kik nefealán elég iskolai képzettséggel nem bírnak;

aztán a legkülönbözőbb ügybeli levelezések mintái, számos ügyirat következnek. Ára 2 frt 40 kr.

Magyar nyelvtan, közép- és polgári iskolák első és második osztálya számára, írta Hoffmann Mór tanár. A nyelvtani mondattani alapon adja elő, s három részre oszlik: a pusztá mondat és a beszéd-részek; a bővített mondat és a beszédalakok, végül pedig az összetett mondat és a szórend. Ára 50 kr.

A Közhazsnu család könyvtár című vállalatból két újabb füzetet (27—28-ik) veszünk. *Életrajzi szakácskönyv* az egyik; dr. Wiel munkája után, tekintettel a hazai viszonyokra, írta K. Beniczky Irma. Nem a megszokott értelemben vett szakácskönyv, mely az ételek készítésében ad tanácsot, hanem oly gyakorlati utbaigazítások gyűjteménye, mely azt mondja el, hogy az egészséges ételek készítésénél mire kell ügyelni, hogyan és mi által érhető el az ételek tápláló értéke, és egyes élelmi czikkeket hogyan lehet legjobban fölhasználni. A másik füzet: „A fontosabb háztartási czikkek vegytana, hazai és külföldi szakmunkák nyomán összeállította dr. Nemes György. Szintén gyakorlati könyvecske, mely a háztartás sok kellemetlenségének elhárítására megmondja a módot, például egyes czikkek romlásának megakadályozását, stb. A háztartási czikkekre vonatkozó vegytani kutatások egész sorozata van benne. Egy-egy füzet ára 40 kr.

Döntvényvár, a m. k. kuria, a budapesti kir. ítélőtábla és a pénzügyi közigazgatási bíróság elvi jelentőségű határozatai. Kiadja a Jogtudományi Közlöny szerkesztősége. Új folyam, XII. kötet. Ára 2 frt.

Rónay Jácint életrajza jelent meg Pozsonyban Stampfel Károlynál *Pör* Antal kanonok tollából. Ez életrajz a dr. Fésüs György által szerkesztett „Kortársaink” című vállalat 6—7-ik kettős füzetét képezi, és a szövegben Rónay arcképe, szülőháza és a pozsonyi prépostság képe látható. A füzet ára 40 krajczár.

György Vilmos egyházi beszédei. A jeles költő s kitűnő egyházi szónok irodalmi hagyatékának egyik kiváló részét az egyházi irodalmi művek képezik. Ezekből a hitbeszéd kiadás megindult, s egy terjedelmes kötet most hagyta el a sajtót. Radnai Rózsa rendezte sajtó alá s Kókai Lajos adja ki. Harmincz szónoklat van benne, különböző alkalmakra, s köztük Györgynek az a beszéde, melyet 1876-ban Orosz-házán mondott a Deák halálára tartott gyász isteni tisztelőten. A beszédekben a vallásos ihlet és költői kedély formailag is ékesen nyilvánkozik, s természetesen hat a vallásos szívre. Protestáns egyházi irodalmunknak mindenesetre értékes gyarapodása, s bizonyára meg is találja a megérdemelt széleskörű elterjedést. György egyházi beszédeiből négy kötet van tervezve; de az érdeklődéstől függ, hogy pótkötet is jelenjék meg. Az első kötet ára 1 frt 80 kr.

Álmok. Költemények és rajzok. Írta Gyomai Zsigmond. Budapest. Grimm K. könyvkereskedése. Franklin-társulat nyomdája. 1886. — Ily papírral szép, pompás kiállításban, tripla-vastag papírral, kivált még ha 1885. novemberében már 1886-ra van előjelezve: ennél gyengébb dolgok is elég tetszetősen vennék ki magukat. S pedig nem is oly gyengék, mint a legtöbb kezdő művei. A dalok (mindössze tizenhét darab) elég csinosak, heinei visszhangokkal s zengő rímekkel; a rajzok, öt kis novellával, kissé modern színezettel, de nem minden él s szellem nélkül. A kötetekben azonban mégis csak legszebb a kiállítás, melynél fogva bármely szalon asztalára oda illik. Árát nem jegyezték fel; terjedelme 101 lap.

Új verskötetek. Egyszerre kaptunk két előfizetési felhívást, megjelenendő verskötetekre, versekben. Magában véve is elég izetien gondolát, de kivált ha oly követelő modorban s még a mellett minden humor nélkül van alkalmazva, mint itt, egyikben is, másikon is. Különösen a *Cailla* (Stern) Károly „Előfizetési felhívás” a három énekben; az I-t a költő dalolja rossz versben, — a II-t a kiadó lapos prózában, e III-at dalolják az előfizetők; czime: „Apotheosis, a hol a közönség nevével megörökítheti” — t. i. ha alár Cailla-Stern Károly verseire! — A másik, a Sz. Kovács Sándor annyiban jobb, mert „Dalka a Pusztáról” című verskötetét elég jól folyó népies rhythmusokban hirdeti, — csak kár, hogy versei vége felé ő is áttér a „flóres”-re s a tudni valók verse foglalkására. Lehetetlen szó nélkül hagyni az ilyen izléstelenéseket; az utóbbi kötetről azonban, melynek szerzője a Farkas-Rabó pályázaton két ízben is méltányló fölemelést nyert s töle több jónévű lap és folyóirat is közölt már verseket, — fölemeljük, hogy az előfizetéseket decz közepéig kéri címére (Szamoszegi Kovács Sándornak, Budapest, VIII. Kölcsey-utca, 8. sz. 12. ajtó) beküldeni s kötete karácsonra jelen meg.

Jogászadák cizmen Cailla Matétól egy kötet humoros beszély jelent meg, mely a budapesti egyetemi életből festi le a Bukovay Abszentiussok egyévi tanfolyamát. Grill Károly bizománya s ára 1 frt 20 kr.

Rászedni a vevőközöséget igen gyakran megkísérik, oly áruknál, a melyek jó tulajdonságaiknál fogva nagy kelenődségre igenednek. Így tünde-
nek föl egy idő óta különböző labdacsois, az melyek egészen hasonlóan mint az egyedül valódi, s az emé-
zési bajokban oly nagy hatású Brandt R. grógyász-
részei svájci labdacsois vannak beszomagolva s olcsóbb
árak és egyéb állítólagos előnyök mellett akarják
a közöséget félrevezetni. Ezért a vételező gondosan
figyelni kell, hogy a Brandt R. része svájci labdacsois
minden dobozban meg van e valódi egészegy: a
fehérkereszt vörös mezőben s Brandt R. névaláírás.

GYOMORCSEPPEK.

Egy íveges ára használati utasítással 35 krajczár.

Központi széküldési raktár:
BRADY KÁROLY „as érangyalhó” címzett gyógyszerárterben Kremserben.

A „máriacelli gyomorcséppék”
 kaphatók még valódi minőségben a követ. raktárban:

Budapest: **Főraktár: TÖRÖK JÓSEF** gyógyszerárterben
 Király-utca 12; **Pataky Károly** gyógyszer., Sebestény-utca; **Sikla Antal** gyógyszer., VIII, Mátyás Teréz-utca; **Setpás** és **Kriegler** gyógyszer.,
 Csákvár; **Wagner József** gyógyszer., Városház; **gy. as nagy Krisztof**
 Egyszer B. út. **gy. as**, V. nádor-utca 3. dr. **Molnár** gyógyszer. kórház; **dr.**
Házelstein Károly, VIII. körlet, Ásdor útca 29, szám alát, **FH J.**

[illegible][illegible][illegible]

Haubelt János. Martonvásár: Grimm gyógysz. Melenkai Ledniczky
gyógysz. Mezőtúr: Cseppel Ernő gyógysz. Mező-Káossz: Rácz gyógysz.
Mező-Kövesd: Fridőly gyógysz. Mecseknálf: Szurkay József gyysz. Miskolc:
Kurucz J. gyysz.; Dr. Rácz Gy. Dr. Szabó gyysz.; Ujházy K. Beres
László; Mitrovics: Ivanovics B., Oelsberger gyógysz. Mohács: Szendrey
Jenő. Anber J. N. gyysz. Mohó: Blau F. Moson: Harz S. N. Brodsky

Nádasi: Ranschberger A. N.-Abony: Lunkos győgyes. Nagy-Aldi:
Füster gyögyes. Nagybácsi: Davidovits M. Nagy-Dorog: Marbel Fülöp.
Nagy-Bajcs: Székely György. Nagy-Béla: Csikós György.
N.-Kisújfehértó: Frager B. gyögyes. Nagy-Károly: Flukay Pál gyögyes.
N.-Kiskút: Bretter gyögyes., Nonhold gyögyes. Nagy-Körös:
Madvevény gys. Nagy-Mihály: Csibur gyögyes. Nagy-Mihályfalva:
Mészáros gyögyes. Nagy-Pérhalás: Tassányi gyögyes. Nagy-Salló:
Zozars gys. Nagy-Tapolca: Mátyás János gyögyes.
Nagypard: gys., Molnár Istg. gys.. *eyer K. gyögyes. Haring gyögyes.
Nagy-Vázsony: Deutsch Leó, Nemet-Csanika: Retha Karoly. Nyitra: Kovács
gys. Tombor gyögyes. Nyek: Gály gyögyes. Nyíregyháza: Sasóph
gys. E. E. gyögyes. Ó-Győr: Sándor György.
Ó-Gánicza: Sillágyi S. Orosháza: Palocska I. gys. Oudalay: Seidler
gyögyes. Polgárdi: Kampis gys. Paks: Florján. Paragd: Weber A. gys.
Pupa: Bernmüller Á. Pecs: Balas gys. Ing. pyrgát. Sipóc gys. Korvác
gys. Püspökhatvan: Horváth György. Pétervárad: Horváthy
gyögyes. Petrovica: Leván gyögyes. Petrovics: Horváth
Lev. Podolin: Fay J. gyögyes. Polgárdi: Kampis gys. Poroszló: Bolók
K. Pesony: Henrillé gyögyes.; Solta gys. Heim V. gys. Tóth B. gys.
Prieta: Köhnst gys. Pusnok: Fekete gys. Roszény: Pastolner.
Racsk: Zsigmond György. Rétság: Horváth György.
A Rakamaz: Szalóczky gys. Resicse Bagy gys. Rimaszombat: Liszka
gys. Röenc: Miklósa E. Ruttko: Friedmann gys. Sárvár: Stabenovsz

[illegible]

ORFEVRERIE CHRISTOFLE

Világhírű, legjobban ezüstözött és aranyozott asztali készlet.

Világkiállításokon a legmagasabb érdemekkel kitüntetve.

Egy 12 személyre való

12 evőkanál	frt 17.—	12 csemegekés	frt 15.—	12 cukorkorhinta	frt 4.—	12 ezüst-salástartó	frt 15.—
12 evővilla	frt 17.—	12 levesmérő	frt 5.30	12 musztartó	frt 5.50	12 cukor-fogó	frt 1.75
12 asztali kés	frt 17.—	12 tejszedő	frt 3.20	2 dupla sőtartó	frt 7.30	12 pecsenye-villa	frt 1.50
12 kávékanál	frt 9.—	12 vastagételszedő	frt 4.—	12 pecsenyefelv. készlet	frt 7.50	12 késnyereg	frt 8.25
12 csemegevilla	frt 15.—	1 befőtt-kanál	frt 3.50	1 saláta-készlet	frt 6.—		
12 csemegekanál	frt 15.—	1 mártászedőkanál	frt 3.50	1 hal-készlet	frt 9.—		

Összesen frt 190.—

Az ezüstlerakás kezesség mellett minden darabon be van nyomva. Egyetlen a mi a valódi ezüstöt helyettesít.

gyári jegy.

Asztali készlet 190 frt.

Ezen készlet valódi ezüstből körülbelül 1000 frtba kerül, emellett 60 frt kamatvesztést eredményez, és így 3 év alatt az «Orfevrerie Christofle» készlet megvehető, ez pedig sok évig használható és idővel csakolyan költség nélkül megeztethető. Ajánljuk «vesszőzőknek» kívül, mindenütt asztali tárgyainkat a legzárkább választékban, a m.: gyertyatartók, kargyertyatartók, ezet- és olaj-állványok, kenyér-kosarak, borhűtők, kávé-, tea- és étel-készletek, csemege-állványok stb.: háztartásra, szállodák, vendéglők, kávéházak, gyógyhelyek, tisztázó egységek, kaszinók és gőzhajók számára.

Csak a Christofle-féle valódi gyártmány viseli a fenti gyári jeget: és a teljes «Christofle» nevet. — Képes árjegyzékek kíváncsiakra ingyen és bérmentve.

Az összes fémtárgyak ismét megeztethetők elváltatattik.

HARSÁNYI ISTVÁN

Magyarországi főraktár:
disműhely-kereskedőnél, Budapest, vá-
rosi-utca 22, a nemzeti színház épületében.

THEDO tanár szakállhagymája,

legjobb és legkisebb
szőr a szakáll és a
vesszőzők számára.

Számtalan vannak még leg-
jobb rangú férfiak között is, kik
szép szakállukat csupán e szőrnek
köszönhetik. — E szőr a szakállt
hízeltelesen gyorsan növeszt, úgy
hogy állata még 13 éves ifjak
is a legelőbbre idő alatt teljes
szakállhoz jutnak, miről a bizo-
nyítványok érte is tanusodnak.

Éder Ferenc gyógyszerész, annak Brúdenben.
A nekem küldött Thedo-féle szakállhagyma kitűnőnek bizo-
nyult, mit köszönöm mellett ezennel tudomásra adok.
Mistét, 1879. szept. 25-én. Otpreda József.

Füst József annak Prágában.
Szíves köszönetem a szakállhagymáért; nagyon jónak talá-
tot. Mindenkinek a legjobb lélekkel ajánlom.
Schwarzburg, 1878. febr. 26. Hirt Károly s. k. épít. vállalkozó.
Füst József gyógyszerész, annak Brúdenben.
A szakállhagyma joggal mondható csodaszernak. Alig négyheti
használat után örömmel látom régi óhajomat teljesedésbe menni.
Kérem önt stb. Teschen, 1879. máj. 23-án. Gindra Wenczel, óras.
Valódi minőségű Budapestben csak Török József ut. gyógy-
szertárban király-utca kapható: Pozsonyban Füst József, a
Mihálykapu, Temesváron Tarcas Istvánál, 1 csomag ára frt 2.10.

BITTNER-féle

Conifera-Sprit.

Kapható a gyógyszerárakban,

azonban világosan Bittner féle
Conifera-Sprit és Bittner-féle
szabadság. porlasztó kéréndő.

2015 F6 letét:
Bittner Gyula gyógyszerész:
Reichenau, Alsó-Ausztria;
BUDAPESTEN: Török József
gyógyszert., király-utca 12.

FÉRFI INGEK

elegáns új szabással, kizárólag csak a legfinomabb chiffon,
kretón, zephir és oxford kelméből, a 2 frt 50 krajcár.
Legújabb nyakkendők, keztyűk, gallérok, kezeltők, zsebkendők,
harisnyák, alsónadrágok, esernyők, inguombok, stb.
Bizományi gyári raktár Dr. Jäger Gustáv tanár-
féle Normal gyapjú-árúkból eredeti gyári áron.

LATZKOVITS A.

speciális készítője, jó szabású férfi ingeknek,
Budapest, váci utca 22. sz. Nemzeti szállodaépülete.

Ingek, nyakkendők vagy mintán-után 24 óra alatt is elké-
szíthetnek. — Árjegyzék, legújabb ingtelme-minták, ingyen és
bérmentve küldetnek. — Videki küldemények jótállás mellett.

Singerstr. 15. PSERHOFER J.-féle

gyógyszertár,
Bécsben.

Vértisztító labdacso

ezelőtt egyetemes labdacso neve alatt;
ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlül,
mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben a labdacso csodás hatásukat észerszeresen
nem bizonyították volna. A legmagasabb esetekben, melyekben minden egyéb szer
sikertelenül alkalmaztatott, ezen labdacso számtalanszor és a legelőbbre idő alatt teljes
gyógyulást eredményeztek. 1 doboz 15 labdacsoval 21 kr., 1 terekes 6 dobozzal 1 frt 5 kr.
Bérmentve utánvéttel küldésel 1 frt 10 kr. (1 terekesűt kevesebb nem küldetül
szét.) Számtalan levél érkezett, melyek intőző hálat mondanak a labdacsoért, melynek
a legkülönfélébb és legsúlyosabb betegségekben egészségük helyreállítását köszönik.
2515
A ki csak egyszer kísérletet tett velük, tovább ajánlja.

A sok köszönet-iratból közlünk néhányat:
Leogang, 1883 május 13. Tisztelt uram!
Pillulái valóban csodálatosak, nem olyanok,
mint sok oly más földesítőt szer, hanem
minden bajban lehetőleg segítenek. A hus-
vektor megrendelt pillulákból a legtöbbet ba-
ráim és ismerőseim között osztottam el, és
mindnyájukon segítettek; k. ros egyének,
különböző bajokkal és hibákkal áltatnak, ha
nem is teljes egészségüket, de jelentékeny
javulást nyertek, s azokat tovább használni
szándékoznak. Kérem tehát nékem utoljára
öt csomagot küldeni. Tellem és mindeztől,
kik szerencsések valának, pillulái által egész-
ségüket visszanyerhetni, legelőbbre közö-
netünket.
Deutinger Márton.

Bécs-Szentgyörgy, 1883 febr. 16. T. uram!
Nem fejezhetem ki eléggé benső köszönete-
met, pilluláért, mintán Isten segítségével nóm,
ki már évek óta miszerében szenvedett, a
vértisztító pillulák által abból kigyógyítottam,
s habár még most is szed még azokból,
egészsége már annyira helyre van állva,
hogy fiatal frissességgel minden munkáját
végezheti. E köszönet-iratomat valamennyi
szemem ő érkezőknek kérem felhasználni;
kérem egyuttal, küldjön 2 csomag pillulát
és 2 darab chinai szappant. Kiv. tisztelettel
leköszöntette Novak György, főkerész.

Tekintetes úr! Előre bocsátva azt, misze-
rint valószínűleg valamennyi gyógyszerre ha-
sonló jóssággal bír az ön híres **gyógy-
zamával**, mely családomban több idült
fagydagunk gyorsan véget vetett, dacára
valamennyi ugynevezett egyetemes iránti
bizalmatlanságomnak, elhatároztam maga-
mat az ön vértisztító labdacsoihoz folya-
nodni, hogy ezen apró gyógybűcsű segélye-
vel megostromoljam sok évi aranyeres bá-
ntalmamat. Egyáltalában nem resteltem önnek
bevallani, miszerint régi bajom 4 heti haszná-
lat után egész tökéletesen megszűnt, s én
ezen labdacsokat ismerőseim körében a leg-
büszköbben ajánlom. Az ellen nincs semmi-
ellenvetésem, ha én ezen soraimat, jóllehet
névalóság nélkül nyilvánosság elé öhajítja bo-
csátani. Mély t. Bécs, 1881 febr. 20. C. v. T.

Fagybalsam. Pscherhofer J.-től. Sok év óta
a fagyos tagokra és minden
idült sebre mint legbiztosabb szer elis-
merve. 1 köcsöggel 40 kr.

Élet-esszencia (prágai csöppek); megron-
tot gyomor, rossz emésztés
és mindenemü altesti bántalom ellen
kifüő házi szer. 1 üveggel 20 kr.

Keskeny-útifüőzörp. Általános ismert
jeles házi szer hur-
tos rekedtség, görös köhögés, stb.
ellen. Egy palackkal 50 kr.

Amerikai köszvény-kenőcs, legj. szer
köszvényes és csúszos baj ellen. 1 frt 20 kr.

Mindenemü hasonszervi gyógyszer folyton készletben.
Az itt felsorolt készítményeken kívül még a birodalom valamennyi lapban hirdett bel-
és külföldi gyógyszer-különlegesség készletben van, u. m.

Chinai tolette-szappan, 1 db. 70 kr.
Por a lábizzadás ellen, 1 doboz 50 kr.
Páte pectorale Georgé-től, a legrősebb
és legköltemesebb szer egyike, elnyálkás-
sodás, köhögés, rekedtség, hurut ellen.
1 doboz 50 kr.

Alpesi növény-likör Bernhárd O. V.-től.
1 palackkal frt 2.60, 1 palackkal frt 1.40.

Szem-esszencia dr. Romershausen-től.
1 palackkal frt 2.50, 1 palackkal frt 1.50.

Köszvényfolyadék Kwizdától. 1 p. 1 frt.
stb. s minden netán a raktáron nem levő cikkeket kívánatra pont. és oleón beszerzettetnek.

**Szállítás postán 5 frton alul táteleknek csak az ősszegnék posta-
átalványnyal való előzetes beklődés mellett; nagyobb ősszegnék
nél utánvéttel mellett is.**

A főnebbi különlegesség legtöbbje kapható Budapestben is, Török
József gyógyszerárakban.

LÁNYOK KÖNYVE

Fiatal lányok számára.

Irta Wurga Lajosné (Rajka Teréz).

8 aczélmetse tteles több kisebb képpel. Ára kemény kötésben 2 frt

Karácsonyi és ujévi ajándékok

legolcsóbb bevásá-
lási forrása karlsbadi
porcellán-árú gyári
raktárában

Budapest, IV. ker.,
városház-tér 9. szám
alatt, Harisch-bazár,
14. számú bolt.

Üzlethelyiségünk teljes átalakítása következtében t. cz. vevőinknek alkalmat akarunk
nyújtani **Karácsonyi és ujévi** szükségleteiket a legutányosabb áron beszerez-
hetni, amennyiben **porcellán és üveg** készleteinket lehetőleg leszállított áron
bocsátjuk áruba. — Kérjük tehát a t. cz. uraságokat, valamint régibb tartós vevőinket,
miserint erről meggyőződni sziveskedjenek.

Kávé-készlet 6 személyre: 1 kávé-, 1 te-
jeskanna, cukor-szalencia, 6 cseme és 6
alsó tálcza fehér. Ezeltől: 6, 7, 8 frt, most:
2.75, 3.25, 4 frt, színes eleg. diszítéssel és
valódi arany szegélylyel, ezeltől: 8, 10, 12,
14 frt, most csak: 4.50, 5.50, 6.50 és 8 frt.

Téa-készlet 6 személyre fehér, ezeltől:
6, 7 és 8 frt, most csak: 2.75, 3.25 és 4.50,
elegáns színes diszítéssel és valódi arany
szegélylyel, ezeltől: 10, 12, 14 és 15 frt,
most csak: 5.50, 6.50, 7.50 és 9 frt a legfin.

Mosdó-készlet fehér 5, vagy 7 részből,
ezeltől: 6.50, 7.50, 8.50, most csak: 3.25,
4.25, 5.25, divatos színekben ezeltől: 10, 11
18 frt, most csak: 6.50, 8.—, 9.50 a legfin.

Asztali-készlet feh. dombor diszitmény-
nel 6 személyre (tartalmaz: 9 különféle
tálat és 30 tányért) ezeltől 15, 18, 21 frt.

Ingeny: 20 forintnyi megrendelés után 2 gyönyörű szép virágtartó, arany szegélylyel
színes diszitményvel. **Megjegyzés:** Házhoz való szállítás Budapestben, annak
minden kerületébe ingeny. — Szállítás vidékre a legnagyobb gondallal és utánvéttel mel-
lett. — Csomagolás és ládák a beszerzési áron számítottak. — **Czím:**

„Karlsbadi porcellán-árúgyári raktára”,
Budapest, városház-tér 9, Harisch-bazár 14. számú bolt.

51-İK SZÁM. 1885. BUDAPEST, DECEMBER 20. XXXII. ÉVFOLYAM.

Különfélék: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 félérre 6 +
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: 1 egész évre 8 frt
1 félérre 4 +
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: 1 egész évre 6 frt
1 félérre 3 +
Különfélék előfizetésekre a postai
meghatározott ártól is csatlakoz.

BULHARYN GYÖRGY.

1798—1885.

MÁR CSAK kevesen vannak életben azok
közül, kiknek dicsőséggel teljes, de tragi-
kai végezetű utolsó szabadságharcunk-
ban jelentékenyebb szerep jutott. Azok közül,
kik e harcot fegyverrel küzdtek végig s önállóan
vezettek hadtesteket, már csak hárman (Görgei,
Klapka, Perczel) élnek s tudunkkal azok sin-
csenek már többen, a kik tábornoki címet vi-
seltek, a nélkül, hogy nagyobb csapatok önálló
vezényletével lettek volna megbízva.

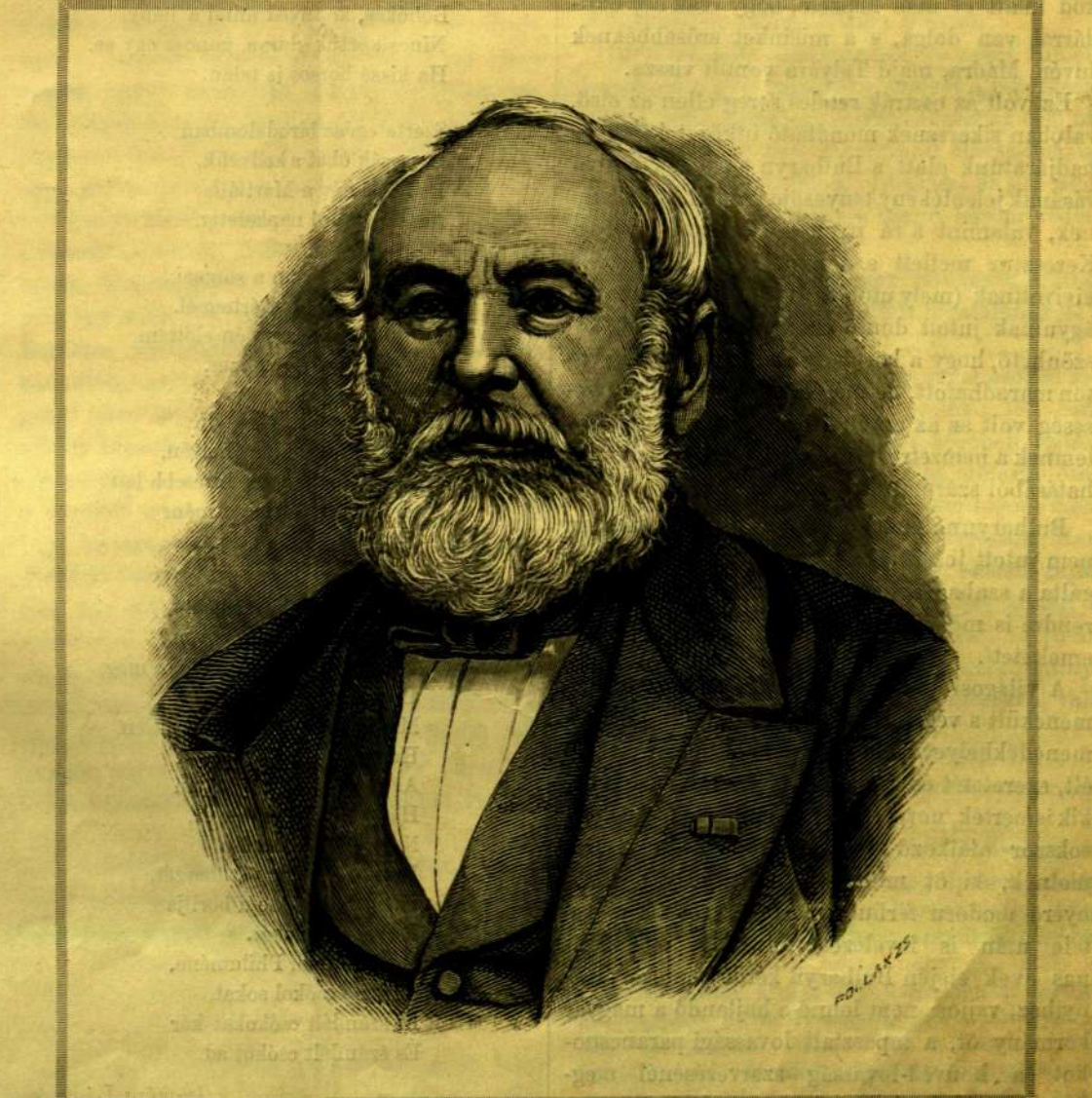
Egy ily tábornok, Bulharyn György halálának
híre nemrég jutott el hozzánk. Nem e hazának
volt szülője, hanem a szerencsétlen lengyel
nemzeté; de ép oly hűséggel fogadta anyjátul a
magyar hazát, mint a tulajdon magáét, hű-
séggel, odaadással szolgálta ügyét, kardjával
jegyezte be nevét az ország történetköny-
vébe, s midőn a jobb sorsra érdemes küzde-
lem véget ért, ép úgy, mint Bem, Dembinski,
Vysocki, Voronieczky s a többi lengyel-magyar
hősök, azzal vigasztalhatta a honjukat vesz-
tetteket, hogy ő — két hazát vesztett.

A Bulharyn-családnak regényes története van.
Bulgária és Albánia utolsó független fejedel-
meig, Kastriotiáig vezet vissza származását, ki-
nek négy fiát tuszokul vitette a padisa Sztam-
bulba, hol hármat közülök megfojtatott. A legif-
jabb és legelőnkebb szellemű Sándor herceg
azonban kitűnő neveltetésben részesült a szul-
tán udvarában s később, mint **Skanderbég**, Hu-
nyadi Jánosnak hősi fegyvertársa lett.

A török azonban urrá lett a Balkán-félsziget
fölött és Skanderbég ivadéka később menekülni
kényszerültek hazájokból. Erdély fejedelme,
Báthori István adott nekik menedéket s midőn
Lengyelország királyává választott, magával
vitte őket, hol elhagyott hazájuk emlékeül a
Kastrioti-Skanderbég család ivadéka, Albánia
és Epirus hercegei, a Bulharyn nevet is fölvet-
ték, nagy javadalmakat nyertek s magas méltó-
ságokat töltöttek be.

A család legtöbb férfi tagja, hagyományaihoz
hűven, katonai pályát választott. Így a magyar
szabadságharcban is részt vett Györgynek
apja és két fiata, szintén katoná volt, csakhogy
a két fiata már korán halt el.

Bulharyn György 1798. április 23-án született
Plaskovczenben, a Niemen folyó mellett. Tanul-
mányait Seyny-ben végezte el s a gimnázium-
ból a lengyel seregbe lépett, hol csakhamar
tisztí rangot nyert s Konstantin orosz nagy-

BULHARYN GYÖRGY.